

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Σύνταξη - Έρευνα - Ανάλυση: Άννα Ασπιώτη, Φιλολόγος, MEd

Επιμέλεια: Πηνελόπη Στράτη, Φιλολόγος, MA, PhD

**ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ**

**ΑΞΟΝΑΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ: 2
«ΠΡΟΛΗΨΗ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ»**

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗ, ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2023

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΕΡΕΥΝΗΣΗΣ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΡΡΟΗΣ

(Πρόληψη και καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία διερευνάται η σημασία και η σπουδαιότητα των στόχων-δράσεων και η αναγκαιότητα των μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης του κινδύνου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από μαθητές/τριες του Εσπερινού Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης.

Ως εργαλείο συλλογής δεδομένων προς διερεύνηση χρησιμοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο. Πρόκειται για ποσοτική κυρίως έρευνα που εφαρμόστηκε σε ερευνητικό μαθητικό δείγμα είκοσι δυο (22) μαθητών/τριών που φοιτούν στο Εσπερινό Γυμνάσιο Αλεξανδρούπολης και ανήκουν, στη συντριπτική πλειοψηφία τους, στη μουσουλμανική κοινότητα της πόλης.

Η έρευνα «φωτογράφησε» μέσα από τα ποσοτικά ευρήματα τους δείκτες αναγκών και μέτρων-δράσεων που πρέπει να επεξεργαστεί και να υλοποιήσει η συγκεκριμένη σχολική μονάδα, προκειμένου να ανταποκριθεί στον επικείμενο κίνδυνο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από τους μουσουλμανόπαιδες, κυρίως, μαθητές /τριες του σχολείου.

Εξετάστηκαν παράγοντες που αφορούσαν: **α.** την αυτογνωσία των μαθητών/τριών ως προς το μαθησιακό /παιδαγωγικό τους προφίλ υπό τη μορφή διερεύνησης της αυτορρύθμισης και του αναστοχασμού τους, **β.** την αυτοεκτίμησή τους και τον ρόλο της της εσωτερικής παρώθησης, **γ.** την ανταπόκριση στις ανάγκες των σχολικών τους υποχρεώσεων στο σπίτι και κατά πόσο αναπτύσσουν τις νοητικές και παρωθητικές δυνάμεις που θα επιταχύνουν και θα επιτρέψουν την ανάπτυξη των δεξιοτήτων τους, **δ.** την άποψή τους για την μαθησιακή διαδικασία και τη στάση των εκπαιδευτικών, όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών τους σε μαθησιακό, κοινωνικό και ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο, **ε.** τη στάση- άποψη των οικογενειών- κηδεμόνων τους για τη συμμετοχή τους στα σχολικά δρώμενα, σε σχέση με την αναγκαιότητα της καθημερινής επαγγελματικής εμπλοκής τους, λόγω της ιδιαιτερότητας των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που βιώνουν, **στ.** τις σχέσεις με συνομήλικους, **ζ.** την ψυχολογική τους φόρτιση στα πλαίσια της σχολικής ζωής, **η.** τη συστηματική φοίτηση, την έγκαιρη προσέλευσή τους, την ολόημερη παρουσία τους στο σχολείο ή την επιλεκτική παρακολούθηση μαθημάτων και **θ.**

την προσωπική τους αντίληψη για την φανέρωσα προσόντων που τους δίνει η τυπική εκπαίδευσή τους, όσον αφορά τον μελλοντικό σχεδιασμό της ζωής τους εν γένει.

A' ΜΕΡΟΣ: ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

Στις σύγχρονες κοινωνίες της γνώσης, η εκπαίδευση καθίσταται το ισχυρότερο συγκριτικό πλεονέκτημα σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο, πλεονέκτημα που μπορεί να οδηγήσει σε οικονομική ανάπτυξη και ευημερία.

Η Σαΐτη (2000) ορίζει την εκπαίδευση ως *"την οργανωμένη, εκ μέρους της πολιτείας ή της κοινωνίας ή και των ατόμων, ενέργεια, μέσω της οποίας επιδιώκεται, με βάση κάποιο σχέδιο, η μετάδοση ορισμένων θεωρητικών γνώσεων, όπως και πρακτικών και τεχνικών ικανοτήτων στη νέα γενιά"*. Το στοιχείο δε που την καθιστά ιδιαίτερα πολύτιμη για τους νέους κυρίως ανθρώπους είναι ότι στη σημερινή εποχή της γνώσης, της τεχνολογίας και των διαρκών κοινωνικοοικονομικών αλλαγών, τα άτομα πρέπει να έχουν την ικανότητα να ανταποκρίνονται με επιτυχία (Cummins: 2003, Κεδράκα: 2007) σε όλες τις εξελίξεις των εργασιακών απαιτήσεων γρήγορα και ευέλικτα (Καρυωτάκη: 2008, Νικολάου: 2009) .

Ο Cummins (2003) διατείνεται ότι στις μέρες μας οι πληροφορίες διπλασιάζονται κάθε πέντε χρόνια περίπου και το άτομο θα πρέπει να έχει αναπτύξει εκτός από ένα ευρύ γνωστικό πεδίο και δεξιότητες όπως ευφυΐα, αφηρημένη σκέψη και κριτική σκέψη για να ανταπεξέλθει στην εργασία του, όποια κι αν είναι αυτή, επομένως οι νέοι που δεν ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση, αυτόματα αποκλείουν τον εαυτό τους από την οικονομία. Αυτό συμβαίνει γιατί στις σύγχρονες συνθήκες ζωής (Cummins: 2003, Κεδράκα: 2007), ακόμη και για ανειδίκευτες εργασίες, απαιτούνται πλέον εκπαιδευτικές προϋποθέσεις που θα επιτρέπουν στα άτομα να προσαρμόζονται ανά πάσα στιγμή σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο εργασιακό περιβάλλον (Νικολάου: 2009).

Ο Κυρίδης (1996), αναφερόμενος στη βασική συνισταμένη της σχολικής διαρροής, υποστηρίζει ότι σε κοινωνικοοικονομικό επίπεδο η σχολική αποτυχία συνδέεται με τον κοινωνικό αποκλεισμό και αποτελεί κυρίως χαρακτηριστικό των μαθητών από χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα (εργάτες, αγρότες, άνεργοι, Τσιγγάνοι, πρόσφυγες, μετανάστες και άλλοι, που ζουν μακριά από αστικά κέντρα ή σε υποβαθμισμένες και απομονωμένες περιοχές). Είναι φανερό ότι η αδυναμία να υποστηριχθεί ποικιλότητα η μάθηση και η συστηματική φοίτηση παιδιών τέτοιων κοινωνικών ομάδων παίζει καθοριστικό ρόλο στην απόφαση των τελευταίων να το εγκαταλείψουν (Ακριτίδης).

Η εγκατάλειψη του σχολείου σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ (OECD: 1998) αποτελεί απόρροια συνεχόμενων καταστάσεων σχολικής αποτυχίας και μπορεί να συμβεί

είτε πριν την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, είτε μετά από αυτήν(Γιαβρίμης και συν: 2007).

Σήμερα γνωρίζουμε, σύμφωνα με έρευνες, ότι οι παράγοντες που συμβάλλουν στην απόφαση των μαθητών να εγκαταλείψουν πρόωρα το σχολείο είναι σχεδόν κοινοί σε κάθε χώρα και εστιάζονται ουσιαστικά σε πέντε θεωρητικές ερμηνείες της σχολικής αποτυχίας.

- **Η θεωρία της νοημοσύνης**, που στηρίχθηκε κατά βάση στα τεστ νοημοσύνης, σύμφωνα με τα οποία τα άτομα των κατωτέρων οικονομικών-κοινωνικών στρωμάτων παρουσιάζουν χαμηλή επίδοση, σε αντίθεση με αυτά των ανώτερων στρωμάτων. Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή οι διαφορές που παρατηρούνται στη σχολική επίδοση οφείλονται στο ίδιο το άτομο και όχι στο ευρύτερο περιβάλλον, κοινωνικό- οικονομικό- πολιτισμικό- εκπαιδευτικό.
- **Η θεωρία του πολιτισμικού ελλείμματος** εντοπίζει την αιτία της εκπαιδευτικής αποτυχίας στο οικογενειακό περιβάλλον. Πέντε παράγοντες ενοχοποιούνται από τη θεωρία αυτή για την εκπαιδευτική επιτυχία ή αποτυχία: **α)** οι γονικές αντιλήψεις και τα κίνητρα μάθησης που αναπτύσσουν τα παιδιά μέσω του περιβάλλοντος, **β)** η ανατροφή ή κοινωνικοποίηση, **γ)** ο γλωσσικός κώδικας και η χρήση του, **δ)** η πίστη που μεταδίδουν οι γονείς για τις αξίες της μόρφωσης στα παιδιά και **ε)** ο τρόπος που αντιμετωπίζουν οι γονείς τη σχολική επίδοση του παιδιού τους και εμπλέκονται συνολικά στη σχολική διαδικασία. Όπως διαπιστώνει η Epstein (1992), «το βασικό μήνυμα των σχετικών ερευνών, τόσο των παλαιότερων, όσο και των πιο πρόσφατων, είναι ότι η οικογένεια είναι ο πιο σημαντικός παράγοντας για τη μάθηση, την ανάπτυξη και τη σχολική επίδοση των παιδιών» (Πλαδή: 2005, Γιαβρίμης και συν: 2007).

Τα πορίσματα νεότερων ερευνών (Παπακωνσταντίνου: 1981, Τζάνη: 1988, Brooks, Guo & Furstenberg: 1993) δείχνουν ότι το μορφωτικό επίπεδο της οικογένειας, το επάγγελμα των γονέων (εργάτες ή επαγγελματίες και ανώτερα στελέχη), αλλά και η στάση τους απέναντι στο σχολείο και τον εκπαιδευτικό θεσμό γενικότερα, επηρεάζουν τη φοίτηση του παιδιού στο σχολείο. Αποτελούν παράλληλα τον πιο σταθερό και αξιόπιστο δείκτη πρόβλεψης της προσαρμογής και σχολικής επίδοσης των παιδιών στο σχολείο (Κρασανάκης: 1992, Βασιλακάκη: 2001). Έτσι, οι έφηβοι με γονείς χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου, αναφέρουν χαμηλότερο προσανατολισμό προς πνευματικά και πολιτιστικά θέματα μέσα στην οικογένειά τους, μειωμένη αίσθηση του «ανήκειν» στο σχολείο, περισσότερα αρνητικά γεγονότα ζωής και καθημερινές δυσκολίες (Καρυωτάκη:

2008, Νικολάου: 2009). Αντιθέτως, οι ιδανικές συνθήκες για την ανάπτυξη του κινήτρου επιτυχίας δημιουργούνται για την Κουλουγλιώτη (1995), μεταξύ άλλων, όταν π.χ. μέσα στην οικογένεια :

- Η μητέρα συμμετέχει συναισθηματικά στις προσπάθειες του παιδιού, έχει υψηλές προσδοκίες, παρακολουθεί και επιβραβεύει στην επιτυχία, υποβοηθά και ενθαρρύνει στην αποτυχία.
- Ο πατέρας παραχωρεί αυτονομία και ενισχύει με τη στάση του την εμπιστοσύνη του παιδιού στον εαυτό του.

Η θεωρία της υλικής αποστέρησης αφορά ειδικότερα τα παιδιά φτωχών οικογενειών ή παιδιών μεταναστών (Βεργέτη: 1998, Χρυσάκης: 2005) που αντιμετωπίζουν άμεσα το πρόβλημα της επιβίωσης, επομένως πρόωρα τείνουν να εγκαταλείψουν το σχολείο για να ενταχθούν στην αγορά εργασίας, προκειμένου να συμβάλουν στο οικογενειακό εισόδημα. Η απόφαση αυτή πολύ συχνά ενισχύεται εξαιτίας των προηγούμενων χαμηλών σχολικών τους επιδόσεων (Coleman: 1966), των πολλαπλών και ολοένα αυστηρότερων αξιολογήσεων και των συχνών απουσιών, αφού εξαναγκάζονται να συνδυάσουν σχολείο και εργασία (Ακριτίδης).

Η χαμηλή επίδοση των παιδιών των κατώτερων κοινωνικοοικονομικών τάξεων, εντοπίζεται αναλυτικότερα για τον Πυργιωτάκη (1998) στα εξής σημεία:

1. Περιορισμένες δυνατότητες για υψηλή νοητική ανάπτυξη,
2. Ελλιπής γλωσσική εξέλιξη, περιορισμένος γλωσσικός κώδικας,
3. Προσανατολισμός μόνο στο παρόν και έλλειψη σχεδίων για το μέλλον - παθητική αντιμετώπιση του μέλλοντος,
4. Περιορισμένο «κίνητρο επιτυχίας»,
5. Συχνός φόβος για το σχολείο και το δάσκαλο - μειωμένη τάση για επίτευξη υψηλής επίδοσης,
6. Συχνή απουσία αισθήματος αυτοεμπιστοσύνης, αυτοτέλειας, αυτοεκτίμησης.

- **Η θεωρία της αλληλεπίδρασης** ξεκινά από τη διαπίστωση ότι, επειδή οι προηγούμενες προσεγγίσεις της σχολικής αποτυχίας καθορίζονται από κοινωνικούς παράγοντες, εξωτερικούς προς το σχολείο, είναι προβληματικές, γιατί δίνουν λίγη προσοχή στην αλληλεπίδραση των ατόμων μέσα στα σχολικά πλαίσια, δηλαδή σε αυτό που γίνεται μέσα στην τάξη. Σύμφωνα με αυτή τη θεώρηση, οι νοηματοδοτήσεις των μαθητών γύρω από το σύνολο των σχολικών δράσεων και αλληλεπιδράσεων διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο για την πορεία τους ως μαθητές και ως ενήλικες μετέπειτα. Τα άτομα μέσω της αλληλεπίδρασης με τους

εκπαιδευτικούς ή τους συμμαθητές τους διαμορφώνουν την έννοια του εαυτού τους, την έννοια του *Εγώ*, που επηρεάζει και τη στάση τους προς την εκπαιδευτική κοινότητα και την εκπαιδευτική διαδικασία. Οι «κακοί» μαθητές είναι παιδιά με αδύναμο *Εγώ*, δεν αντιδρούν ενεργητικά στα εξωτερικά ερεθίσματα και λειτουργούν κυρίως με βασικούς μηχανισμούς άμυνας, την άρνηση και την απομόνωση. Αντίθετα, οι «καλοί» μαθητές διαθέτουν ισχυρό *Εγώ*, υψηλή στάθμη βλέψεων και ηγετικές τάσεις μέσα στην ομάδα (Ανδρεαδάκης, Καΐλα, Ξανθάκου, Τσαμπαρλή–Κιτσαρά, Φιλίππου, Χρίστου: 1995. Γιαβρίμης και συν: 2007).

Ο τρόπος με τον οποίο το κάθε παιδί βιώνει την έννοια «σχολείο» παίζει σημαντικό ρόλο στην ψυχολογική του ετοιμότητα να προσαρμοστεί σε ένα καινούριο και πολλές φορές ανταγωνιστικό και εχθρικό περιβάλλον. Έχει διαπιστωθεί ότι κινδυνεύουν περισσότερο να εγκαταλείψουν το σχολείο άτομα με χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση, με χαμηλό αίσθημα προσωπικής αυτάρκειας, έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων, επιθετικότητα ή τάση για θυματοποίηση, γιατί αισθάνονται ότι δεν μπορούν ή δεν αξίζουν να βρίσκονται στο σχολείο (Νικολάου: 2009).

Για τη θεωρία της αλληλεπίδρασης τον εκτελεστικό ρόλο θεωρείται ότι τον έχει ο εκπαιδευτικός, ο οποίος σε ουσιαστικό και καθοριστικό βαθμό συμμετέχει και συμβάλλει στη διαμόρφωση της στάσης και της επίδοσης του μαθητή στο σχολείο. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να συμβάλλει για τον Δημητρόπουλο (1996) στην αποτυχία άμεσα ή έμμεσα, ενεργά ή παθητικά, εκούσια ή ακούσια. Πιο συγκεκριμένα:

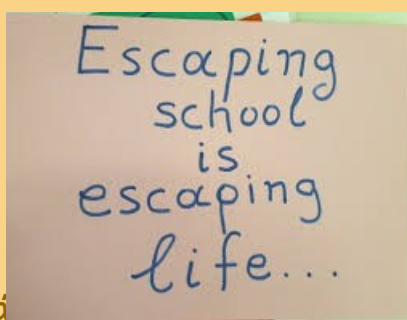
- ✓ **Άμεσα** συμβάλλει στη δημιουργία της αποτυχίας κατά την εφαρμογή της αξιολόγησης, με συγκεκριμένες ενέργειες ή παραλείψεις του.
- ✓ **Έμμεσα** συμβάλλει πρωτίστως με την προσωπική ή συλλογική συμμετοχή του στη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών πραγμάτων και των σχολικών πρακτικών.
- ✓ **Ενεργά** συμμετέχει με συγκεκριμένες και συνειδητές πράξεις του, που έχουν ορατές και άμεσες επιπτώσεις στον μαθητή.
- ✓ **Παθητικά** συμμετέχει με το να συμβάλλει με την ανοχή του στη διαμόρφωση των συνθηκών εκείνων που μπορεί εξελικτικά να προκαλούν την αποτυχία.
- ✓ **Ακούσια** προκαλεί την αποτυχία με το να γίνεται όργανο ή συνεργός χωρίς τη θέλησή του, συνήθως δηλαδή χωρίς να το κατανοεί.
- ✓ **Εκούσια**, αντίθετα, προκαλεί την αποτυχία με συνειδητές και σκόπιμες ενέργειες που απολήγουν σ' αυτή (Καρυωτάκη: 2008).

Στην περίπτωση της σχολικής διαρροής, θεωρείται αναγκαία η εκπαιδευτική ενδυνάμωση των μαθητών και η επαγγελματική ένταξη όλων των νέων, που για οποιονδήποτε λόγο έχουν εγκαταλείψει πρόωρα την εκπαίδευση, αλλά και η επανεκπαίδευσή τους. Η απόφαση ενός μαθητή να εγκαταλείψει πρόωρα το σχολείο δεν είναι απόφαση μιας στιγμής, αλλά αποτέλεσμα μιας μακράς διαδικασίας. Η χαμηλή επίδοση και η απαρésκεια του σχολικού θεσμού, σύμφωνα με το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο και τον ΟΕΕΚ (1996) έχουν ξεκινήσει πολύ νωρίτερα, προτού ο μαθητής αποφασίσει να εγκαταλείψει τη φοίτηση (Παιδαγωγικό Ινστιτούτο: 2005).

Οι Dynarski & Gleason (1998) καταλήγουν: «Ένα σχολείο έχει περιορισμένη δυνατότητα να κάνει τους περισσότερους μαθητές του ευτυχισμένους ή, τουλάχιστον, πρόθυμους να παρακολουθήσουν και ίσως προσδοκούμε πολλά από αυτό. Αλλά αξίζει η προσέγγιση και η προσπάθεια. Εστιάζοντας στους μαθητές που έχουν δυσκολίες και δουλεύοντας ενεργά προς την κατεύθυνση κατανόησης των πηγών της δυσκολίας ίσως είναι πιο αποτελεσματικό από την εφαρμογή ενός προγράμματος που θα πιάσει τους μαθητές μετά την πτώση τους» (Βρετάκου και Ρουσέας: 2006).

Αναμφίβολα, το ζήτημα της σχολικής διαρροής σε συνάρτηση με την αγορά εργασίας, αποτελεί θεμελιακό κεφάλαιο και συνδέεται άμεσα με την κοινωνική και επαγγελματική εξέλιξη. Σύμφωνα με στοιχεία πρόσφατης έρευνας για τη χώρα μας, το μεγαλύτερο ποσοστό των ατόμων που έχουν εγκαταλείψει το σχολείο βρίσκεται στην ηλικιακή ομάδα των 15 – 19 ετών και αντιπροσωπεύει το 13,2% του συνολικού πληθυσμού.

Σύμφωνα με το παραπάνω θεωρητικό πλαίσιο, η συγκεκριμένη διερεύνηση ευελπιστεί, μέσα από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του μαθητικού δείγματος, να εκμαιεύσει παρατηρήσεις που θα μπορέσουν να δώσουν πολύτιμα συμπεράσματα για τη σπουδαιότητα των σχολικών στόχων-δράσεων και την αναγκαιότητα των μέτρων πρόληψης-καταπολέμησης του κινδύνου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, παράλληλα με τον ρόλο που διαδραματίζουν παράγοντες όπως: η εκπαίδευση, η οικογένεια, το κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο και, φυσικά, οι ίδιοι οι μαθητές/τριες, στη συμβολή της γνώσης, στον κοινωνικό και επαγγελματικό σχεδιασμό της ζωής τους και, τελικά, στην παραγωγική διαδικασία και στη μελλοντική ποιοτική οργάνωση της ζωής τους.

ΜΕΡΟΣ Β΄ – ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΠΕΔΙΟΥ

1.1 Στόχος της έρευνας

Στόχος της έρευνας είναι να μελετήσει και να διευκρινίσει, με βάση τον παράγοντα κιν-δύνου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου από μαθητές/τριες του, τη σπουδαιότητα των δράσεων και την αναγκαιότητα μέτρων πρόληψης- καταπολέμησης της, λαμβάνοντας υπόψιν τα ιδιαίτερα «χαρακτηριστικά» των ατόμων που πήραν μέρος στην έρευνα, όπως αυτά αναδύονται από τις απαντήσεις του ερωτηματολογίου, αλλά και από τη γνώση του κοινωνικοοικονομικού και πολιτισμικού τους υπόβαθρου.

Συγκεκριμένα ερευνώνται:

1. Η αυτογνωσία των μαθητών/τριών ως προς το μαθησιακό /παιδαγωγικό τους προφίλ υπό τη μορφή διερεύνησης της αυτορρύθμισης και του αναστοχασμού τους,
2. Η αυτοεκτίμησή τους και ο ρόλος της εσωτερικής παρώθησης,
3. Η ανταπόκριση στις ανάγκες των σχολικών τους υποχρεώσεων στο σπίτι και κατά πόσο αναπτύσσουν τις νοητικές και παρωθητικές δυνάμεις που θα επιταχύνουν και θα επιτρέψουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων τους,
4. Η άποψή τους για τη μαθησιακή διαδικασία και τη στάση των εκπαιδευτικών, όσον αφορά την κάλυψη των αναγκών τους σε μαθησιακό, κοινωνικό και ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο,
5. Η στάση- άποψη των οικογενειών- κηδεμόνων τους για την συμμετοχή τους στα σχολικά δρώμενα σε σχέση με την αναγκαιότητα της καθημερινής επαγγελματικής εμπλοκής τους, λόγω της ιδιαιτερότητας των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών που βιώνουν,
6. Οι σχέσεις με συνομήλικους,
7. Η ψυχολογική τους φόρτιση στα πλαίσια της σχολικής ζωής,
8. Η συστηματική φοίτηση, η έγκαιρη προσέλευσή τους και η παρουσία τους στο σχολείο καθόλη τη διάρκεια του σχολικού προγράμματος έναντι της επιλεκτικής παρακολούθησης μαθημάτων και
9. Η προσωπική τους αντίληψη για την φαρέτρα προσόντων που τους δίνει η τυπική εκπαίδευσή τους, όσον αφορά τον μελλοντικό σχεδιασμό της ζωής τους.

Όλα τα παραπάνω διερευνώνται σε συνάρτηση με **το φύλο, την ηλικιακή ομάδα και την επανάληψη φοίτησης** των μαθητών/τριών του Εσπερινού Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης, οι οποίοι/ες αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνας.

1.2. Επιλογή του δείγματος της έρευνας

Το δείγμα απαρτίζεται συνολικά από **22** μαθητές/ τριες του Εσπερινού Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης, που φοιτούν τη σχολική χρονιά 2023-2024. Η πλειοψηφία του δείγματος είναι μουσουλμάνοι μαθητές/τριες (91%).

Η διερεύνηση των δεικτών μέσω του ερωτηματολογίου δεν ήταν ιδιαίτερα εύκολη, καθώς μάλιστα σε αρκετές περιπτώσεις οι ίδιοι/ες ήταν απρόθυμοι/ες για διάφορους λόγους να το συμπληρώσουν.

Ο μέσος όρος ηλικίας των συμμετεχόντων είναι τα 15,9 χρόνια με μικρότερη ηλικία τα 15 έτη και μεγαλύτερη τα 41 έτη.

Ως προς το φύλο, συμμετείχαν τέσσερα (4) κορίτσια και δεκαοχτώ (18) αγόρια.

1.3. Μεθοδολογία της έρευνας

Για τη συλλογή των δεδομένων επιλέχθηκε η μέθοδος του ανώνυμου ερωτηματολογίου. Η έρευνα βασίστηκε στη διανομή ερωτηματολογίων, που μοιράστηκαν και συμπληρώθηκαν από όλους όσους δέχτηκαν να απαντήσουν και πληρούσαν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά.

Το ερωτηματολόγιο απαρτίζεται από **είκοσι εννέα (29) βασικές ερωτήσεις και δυο ενότητα-τες**. Στην **πρώτη ενότητα** ζητούνται διάφορα ατομικά στοιχεία του/της ερωτώμενου/ης. Στη **δεύτερη** ερευνώνται στοιχεία που σχετίζονται με την αυτογνωσία, την αυτοεκτίμηση, την ανταπόκριση στις ανάγκες των σχολικών τους υποχρεώσεων, τη μαθησιακή διαδικα-σία (**19 ερωτήσεις**), τη στάση των εκπαιδευτικών (**1 ερώτηση**), τη στάση-άποψη των οικογενειών για την φοίτησή τους στο σχολείο (**1 ερώτηση**), τις σχέσεις με συνομήλικους (**2 ερωτήσεις**), το άγχος αναφορικά με το σχολική διαδικασία (**1 ερώτηση**), τη φοίτηση, την προσέλευση και τη συστηματική παρακολούθηση μαθημάτων (**2 ερωτήσεις**), την προσωπική τους αντίληψη για το σχολείο και την αναγκαιότητα της σχολικής εκπαίδευσής τους (**3 ερωτήσεις**).

1.4. Χρόνος διεξαγωγής της έρευνας

Ο σχεδιασμός, η προπαρασκευή της έρευνας και η συλλογή των ερωτηματολογίων έγιναν κατά το χρονικό διάστημα τέλη Σεπτεμβρίου έως μέσα Οκτωβρίου του 2023 και η ανάλυση των δεδομένων που προέκυψαν έγινε στα τέλη του Οκτωβρίου του 2023.

Πειραματικές υποθέσεις:

- 1- Η δυσκολία των μαθημάτων ως προς την κατανόηση επηρεάζει την τακτική παραμονή του παιδιού στο σχολείο.
- 2- Η δυσκολία ανάγνωσης και λεξιλογίου επηρεάζει το χρονικό σημείο της εγκατάλειψης προσπαθειών από το παιδί.
- 3- Η δυσκολία προσοχής και η αδυναμία παρακολούθησης οδηγίων (προφορικών και γραπτών) στα μαθήματα και τις εργασίες επηρεάζουν το χρονικό σημείο πιθανής εγκατάλειψης του σχολείου από το παιδί.
- 4- Ο μη ενδιαφέρων τρόπος διδασκαλίας και η ελλιπής καθοδήγηση επηρεάζουν την αποδυνάμωση των σχέσεων του σχολείου με το παιδί.
- 5- Οι σχέσεις μαθητών/τριών μεταξύ τους ή με τους καθηγητές/τριες επηρεάζουν την εσωτερική παρώθηση των παιδιών και κατ' επέκταση την παραμονή τους στο σχολείο.
- 6- Η ψυχοσυναισθηματική κατάσταση, η αυτοεκτίμηση και η αυτογνωσία των μαθητών/τριών επηρεάζουν το χρονικό σημείο πιθανής εγκατάλειψης του σχολείου.
- 7- Η ελλιπής ή η κατ' επιλογή παρακολούθηση μαθημάτων είναι ενδεικτική παράμετρος για τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου από το παιδί.
- 8- Λόγοι διαβίωσης οικονομικοί/επαγγελματικοί είναι ενδεικτική παράμετρος για τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου από το παιδί.
- 9- Η στάση και οι ιδέες της οικογένειας για την εκπαίδευση επηρεάζουν τη σχέση παιδιού και σχολείου και είναι ενδεικτική παράμετρος για τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου από το παιδί.
- 10- Η έλλειψη κατανόησης της αναγκαιότητας για μάθηση και εκπαίδευση στη σύγχρονη πραγματικότητα για μια ποιοτική μελλοντική πορεία ζωής είναι ενδεικτική παράμετρος για τον κίνδυνο εγκατάλειψης του σχολείου από το παιδί.

Μηδενικές υποθέσεις:

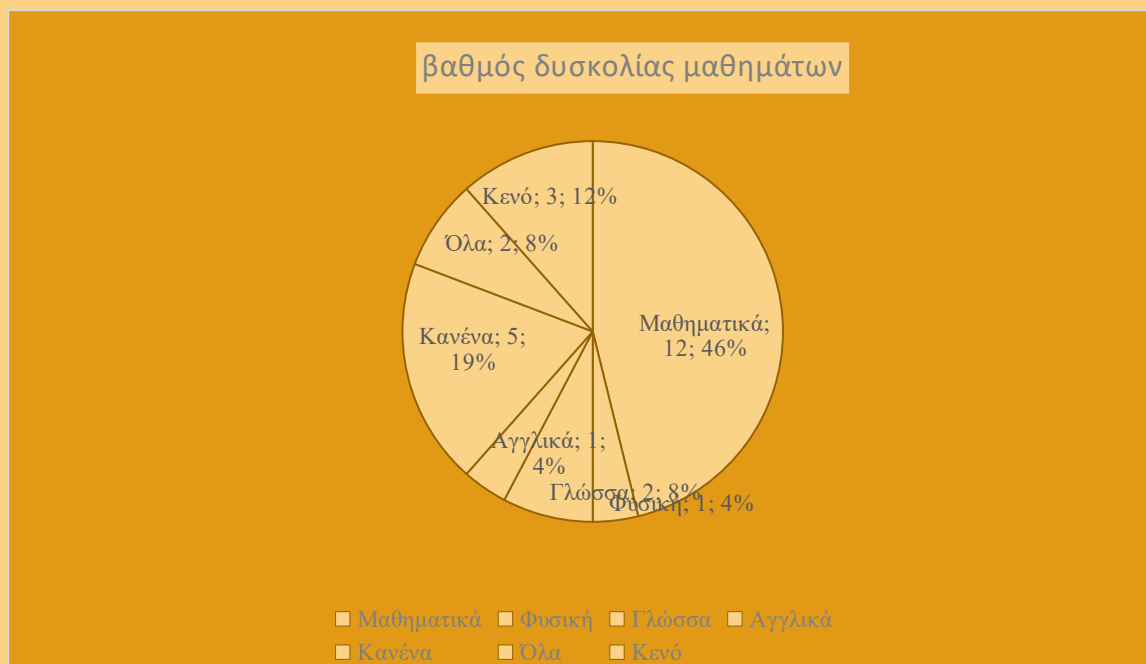
1. Η ηλικία, το φύλο και η επανάληψη τάξεων από τους μαθητές/τριες δεν διαφοροποιούν τα δεδομένα ως προς τις παραπάνω υποθέσεις.

ΜΕΡΟΣ Β'. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΔΙΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΠΕΔΙΟΥ

Στις παραγράφους που ακολουθούν, γίνεται ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας σχετικά με τους πιθανούς δείκτες κινδύνου μαθητικής διαρροής του σχολείου, ώστε να σηματοδοτήσουν και να ενεργοποιήσουν τις δράσεις πρόληψής της από τη σχολική κοινότητα.

■ Σύμφωνα με το πρώτο διάγραμμα, το οποίο παρατίθεται στη συνέχεια, **στην ερώτηση «ποια μαθήματα σας δυσκολεύουν;»**, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος που φτάνει στο 46% (12 άτομα), απάντησε: τα Μαθηματικά, το 19% απάντησε: κανένα (5 άτομα), το 11% (3 άτομα) δεν έδωσε απάντηση (πιθανόν δεν κατανόησε την ερώτηση ακόμα και μετά από υποστήριξη), το 8% (2 άτομα) απάντησε: όλα τα μαθήματα και το 8% (2 άτομα), το 4% (1 άτομο) και το 4% (1 άτομο) αντίστοιχα, απάντησαν: η Γλώσσα, η Φυσική και τα Αγγλικά.

Γράφημα 1 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 1

Αν συνδυαστούν τα ποσοστά του 11% (3 άτομα) που δεν έδωσε απάντηση (πιθανόν, δεν κατανόησε την ερώτηση ακόμα και μετά από υποστήριξη) και του 8% (2 άτομα) που

απάντησε: όλα τα μαθήματα, έχουμε μια πρώτη αποτύπωση της τάξης του 19% (5 άτομα) που δεν μπορεί να ανταποκριθεί εύκολα στη μαθησιακή διαδικασία.

■ Σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί, στην ερώτηση «**αν προσέχουν κατά την διάρκεια των μαθημάτων**», το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος που φτάνει στο 77% (19 άτομα) απάντησε θετικά, ενώ υπάρχουν μικρές αποκλίσεις ως εξής: α. τις περισσότερες φορές 4,6% (1 άτομο), β. λίγες φορές 9,2% (2 άτομα) και γ. καθόλου 9,2% (2 άτομα).

Γράφημα 2- ΕΡΩΤΗΣΗ: 2

Όπως διαφαίνεται από τις απαντήσεις, σχεδόν το ένα τέταρτο του δείγματος των παιδιών δεν προσέχει επιμελώς κατά τη διάρκεια του μαθήματος: α. 4,6% (1 άτομο): τις περισσότερες φορές, β. 9,2% (2 άτομα): λίγες φορές και γ. 9,2% (2 άτομα): καθόλου. Είναι μια παράμετρος που επίσης χρήζει περαιτέρω αποκωδικοποίησης.

■ Η τρίτη ερώτηση: «**αν συναντούν δυσκολίες στην κατανόηση των ασκήσεων του βιβλίου**», έρχεται να συμπληρώσει και, ίσως, να απαντήσει σε ένα μέρος της δεύτερης ερώτησης με βάση τα δεδομένα των απαντήσεων, τα οποία έχουν ως εξής: α. 36,3% (8 άτομα) έδωσαν την απάντηση: όχι, β. 27,3% (6 άτομα) έδωσαν την απάντηση: ναι, γ. 9,1% (2 άτομα) έδωσαν την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 27,3% (6 άτομα) έδωσαν την απάντηση: λίγες φορές. Σχεδόν δεκατέσσερα (14) άτομα δεν συναντούν δυσκολίες και υπολείπονται οχτώ (8) που αντιμετωπίζουν ουσιαστικό πρόβλημα. Μια πρώτη εικόνα που

παίρνουμε από το δείγμα μας είναι ότι το ένα τρίτο δυσκολεύεται στην κατανόηση (ιδίως κατά την επεξεργασία τους στο σπίτι).

Γράφημα 3- ΕΡΩΤΗΣΗ:3

■ Η τέταρτη ερώτηση: «αν συναντούν δυσκολίες στην κατανόηση του λεξιλογίου ενός κειμένου» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 28% (6 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, β. 36% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, γ. 14% (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 22% (5 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές. Εδώ το δείγμα φαίνεται να μοιράζεται σχεδόν ισόποσα όσον αφορά την κατανόηση του λεξιλογίου, ίσως γιατί είναι πιο παρεμβατικοί-καθοδηγητικοί οι εκπαιδευτικοί και πιο εστιασμένη η προσοχή των μαθητών/τριών σε μικρότερης κλίμακας κείμενο.

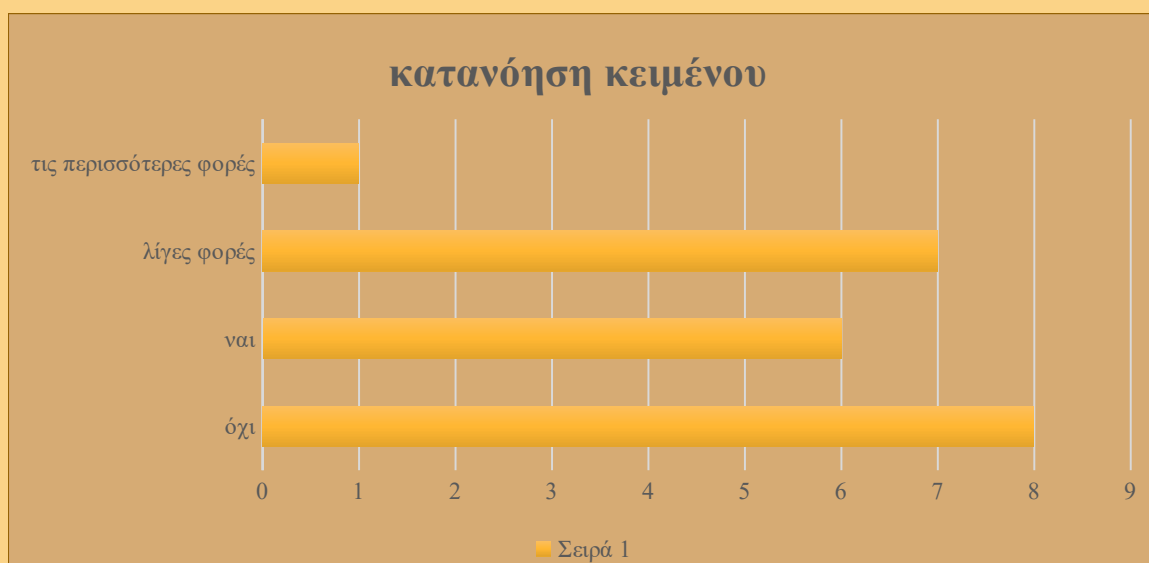
Γράφημα 4 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 4

■ Η πέμπτη ερώτηση: «**αν κατανοούν το νόημα ενός κειμένου**» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 36,7% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, β. 27,5% (6 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, γ. 4,5% (1 άτομο) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 32% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές.

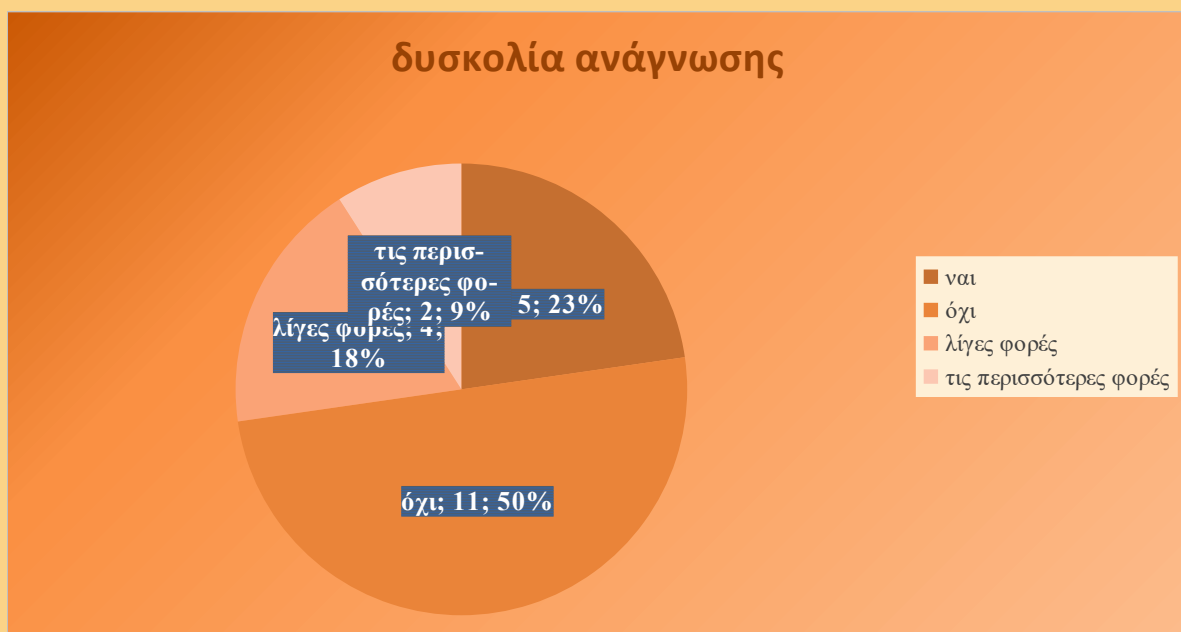
Αν συνδυαστούν τα ποσοστά όσων απάντησαν αρνητικά (α. & δ.), τότε «φωτογραφίζεται» η ανεπάρκεια κατανόησης (σε ποσοστό 68% αθροιστικά) του νοήματος ενός κειμένου. Από το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι τα δυο τρίτα των παιδιών δεν έχουν τη δεξιότητα της κατανόησης, με ότι αυτό σημαίνει για την παρακολούθηση της μαθησιακής διαδικασίας ή της αδιαφορίας προς αυτήν.

Γράφημα 5 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 5

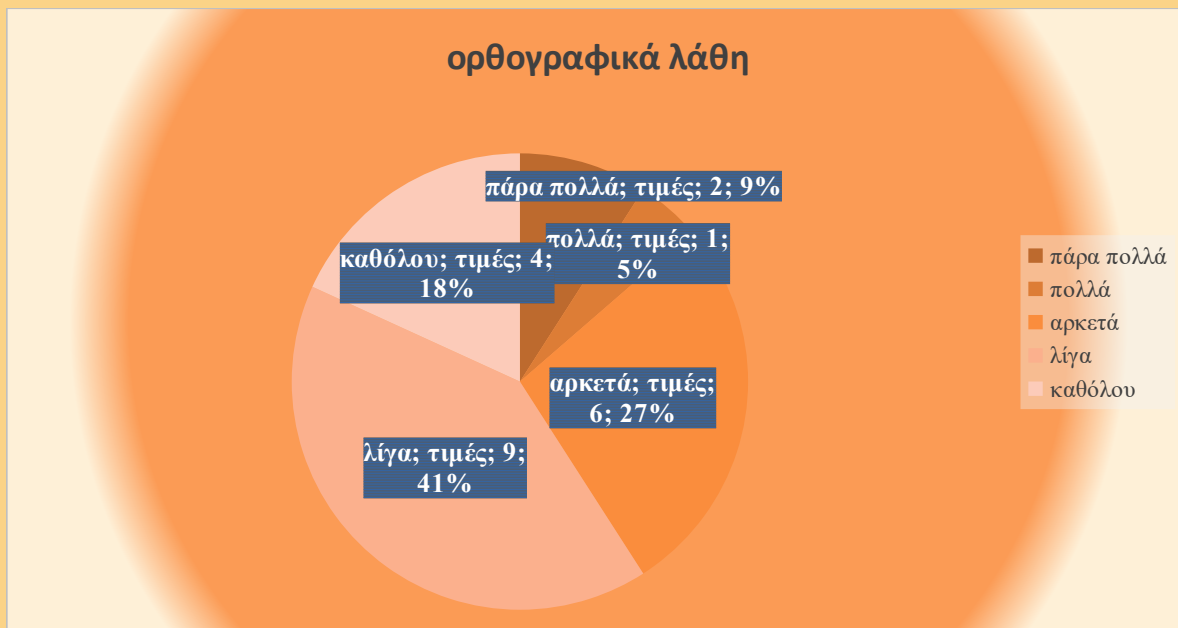
■ Σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος που φτάνει στο 68 % (15 άτομα), δηλαδή σχεδόν τα δυο τρίτα του, στην ερώτηση «**αν δυσκο-λεύονται στην ανάγνωση**», απάντησε αρνητικά. Συγκεκριμένα, το 50% (11 άτομα) απάντησε: όχι, το 23 % (5 άτομα) έδωσε απάντηση απάντηση: ναι, το 9% (2 άτομα) απάντησε: τις περισσότερες φορές και το 18% (4 άτομα) απάντησε: λίγες φορές. Η ανάγνωση, λοιπόν, είναι κατά την 6^η ερώτηση ο «ακρογωνιαίος λίθος» της μέχρι τώρα συμμετοχής τους στη μαθησιακή διαδικασία, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την ενεργητική και ανελλιπή παρουσία τους, παράλληλα με την αυτοεκτίμηση και την ανάπτυξη της δεξιότητας αυτορρύθμισής τους.

Γράφημα 6- ΕΡΩΤΗΣΗ: 6

■ Η έβδομη ερώτηση: «**αν κάνουν ορθογραφικά λάθη**» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 41% (9 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγα, β. 27% (6 άτομα) έδωσε την απάντηση: αρκετά, γ. 18% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: καθόλου, δ. 9% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: πάρα πολλά και ε. 5 % (1 άτομο) έδωσε την απάντηση: πολλά. Το αποτέλεσμα δεν συνάδει με την καθημερινή απόδοση των μαθητών/τριών στο συγκεκριμένο πεδίο μέσα στην τάξη και ίσως θα πρέπει να ληφθεί ως ήσσονος σημασίας. Τυπικά, ωστόσο, θα λέγαμε πως πρόκειται για μια πολλή καλή εικόνα επίδοσης στο συγκεκριμένο πεδίο.

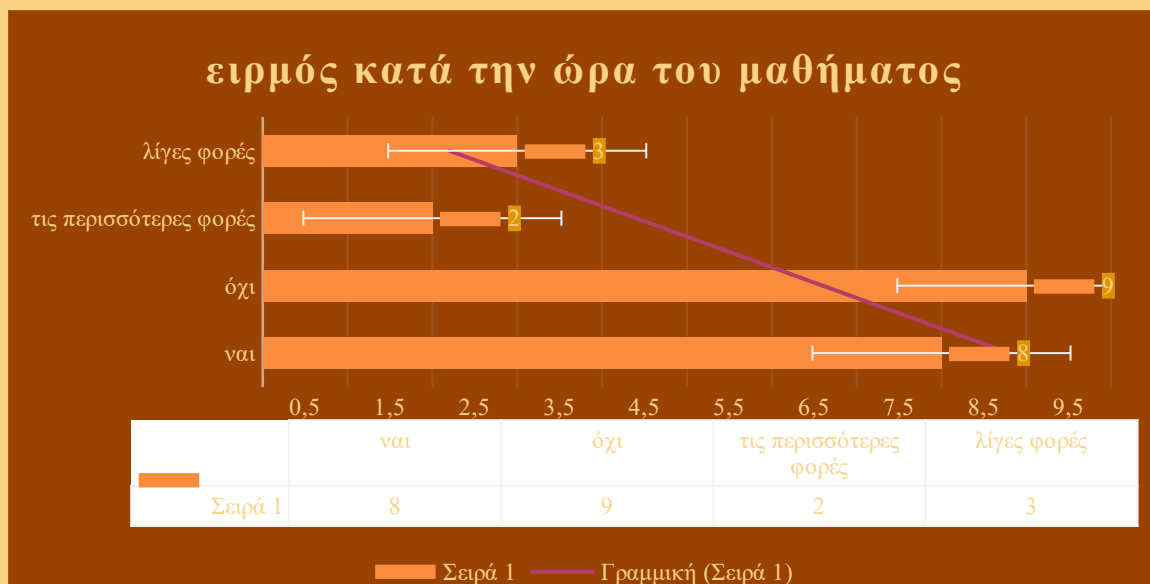
Γράφημα 7 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 7

■ Η όγδοη ερώτηση: «αν την ώρα του μαθήματος χάνουν τον ειρμό τους και ρωτάνε σε ποιο σημείο του μαθήματος βρίσκονται» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 36,5% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 40,86 % (9 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, γ. 9,1% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 13,6% (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές.

Αν μελετήσουμε συνδυαστικά τα αποτελέσματα της παραπάνω ερώτησης, σύμφωνα με την οποία 10 άτομα τουλάχιστον (αθροιστικά) χάνουν πάντα ή σχεδόν πάντα τη ροή του μαθήματος σε ποσοστό 45,4% (το μισό ποσοστό του δείγματος) με αυτά της 2^{ης} ερώτησης «αν προσέχουν κατά την διάρκεια των μαθημάτων»: [σύμφωνα με τα οποία σχεδόν το ένα τέταρτο του δείγματος των παιδιών δεν προσέχει επιμελώς κατά τη διάρκεια του μαθήματος (α. 4,6% (1 άτομο): τις περισσότερες φορές, β. 9,2% (2 άτομα): λίγες φορές και γ. 9,2% (2 άτομα): καθόλου)], τότε βρισκόμαστε ενώπιον μιας σκληρής πραγματικότητας, θα πρέπει να διερευνήσουμε τους λόγους που συμβαίνουν τα παραπάνω και να κάνουμε τις κατάλληλες παρεμβάσεις.

Γράφημα 8 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 8

■ Η ένατη ερώτηση: «**αν αργούν να αντιγράψουν από τον πίνακα**» έδωσε τα εξής απο-τελέσματα: α. 31,9% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 49,6% (11 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, γ. 0% (0 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 18,5% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές.

Το αποτέλεσμα και πάλι επιβεβαιώνει μια προβληματική σταθερή πορεία όσον αφορά την ατομική τους μαθησιακή ταυτότητα και την αυτενέργειά τους [31,9% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι και 18,5% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές].

Γράφημα 9 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 9

αργή αντιγραφή από τον πίνακα

■ Η δέκατη ερώτηση: «**αν δυσκολεύονται στα μαθηματικά**» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 33% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 30,6% (5 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, γ. 4,5% (1άτομο) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 31,9% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές. Το ποσοστό δυσκολίας στα Μαθηματικά πλησιάζει σχεδόν το μισό ποσοστό του δείγματος 41% (9 άτομα) και σε συνάρτηση με **την πρώτη ερώτηση που αφορούσε γενικά, την δυσκολία των παιδιών στα μαθήματα**, σύμφωνα με την οποία το 54,5% (12 άτομα) δήλωσε ότι δυσκολεύεται στα Μαθηματικά, γίνεται κατανοητό το επίπεδο δυσκολίας αυτενέργειας των μαθητών/τριών.

Γράφημα 10 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 10

■ Σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος που φτάνει στο 54,6% (12 άτομα), δηλαδή το μισό σχεδόν ποσοστό του δείγματος, στην ερώτηση «**αν δυσκολεύονται στον εντοπισμό στον χάρτη στοιχείων που θα τους ζητηθούν**» απάντησε ότι δεν αντιμετωπίζει δυσκολίες. Συγκεκριμένα, το 41% (9 άτομα) απάντησε ότι πάντα τα καταφέρνει, το 14% (3 άτομα) έδωσε απάντηση: τις περισσότερες φορές, το 36% (8 άτομα) απάντησε: λίγες φορές και το 9% (2 άτομα) απάντησε: ποτέ. Η εικόνα αν και φαινομενικά είναι ποσοτικά σχεδόν ισορροπημένη, κατά τη μαθησιακή διαδικασία αποδεικνύεται ότι δεν αποτυπώνεται επακριβώς, γεγονός που επηρεάζει τη μάθηση, εφόσον ο εντοπισμός στοιχείων στον χάρτη είναι μια καταλυτική παράμετρος επεξεργασίας γνώσεων σε διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα.

Γράφημα 11 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 11

■ Η δωδέκατη ερώτηση: «**αν δυσκολεύονται στην κατανόηση και εκτέλεση προφορικών εντολών**» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 37,5% (8 άτομα) έδωσε την

απάντηση: πάντα καταλαβαίνω, β. 10,3% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές, γ. 37,5% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές και δ. 14,7% (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: ποτέ.

Το μοτίβο (περίπου το μισό ποσοστό του δείγματος) μπορεί και πάλι να φαίνεται ποσοτικά ισορροπημένο, αλλά και σ' αυτή την περίπτωση, ως παράμετρος επεξεργασίας γνώσεων, αυτοδιαχείρισης, μαθησιακών βιωμάτων και εσωτερικής παρώθησης των παιδιών, έχει καταλυτική σημασία στη μαθησιακή διαδικασία, τη στιγμή που σχεδόν τα μισά παιδιά (10 άτομα) δεν αντιλαμβάνονται το πεδίο ενεργοποίησης και δραστηριοποίησης στο οποίο πρέπει να συμμετάσχουν εντός του σχολικού περιβάλλοντος.

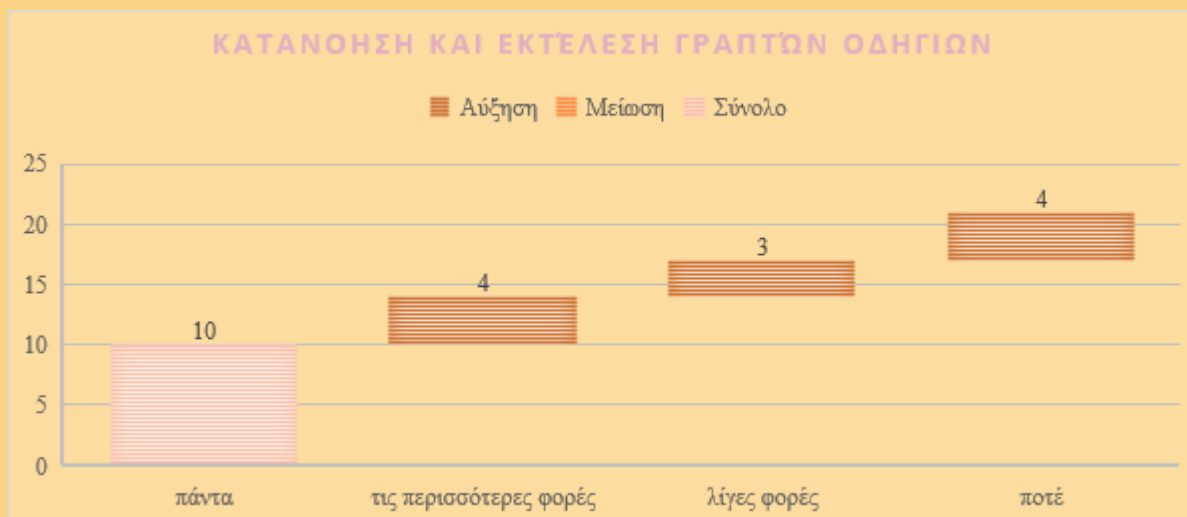
Γράφημα 12 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 12

■ Η δέκατη τρίτη ερώτηση: «**αν δυσκολεύονται στην κατανόηση και εκτέλεση γραπτών οδηγιών**» έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 47% (10 άτομα) έδωσε την απάντηση: πάντα καταλαβαίνω, β. 19,5% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές, γ. 15% (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές και δ. 19,5 % (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: ποτέ.

Το αποτέλεσμα μπορεί να θεωρηθεί καλύτερο ποιοτικά, σε σχέση με της προηγούμενης ερώτησης: «**αν δυσκολεύονται στην κατανόηση και εκτέλεση προφορικών εντολών**», αλλά και πάλι το ένα τρίτο του δείγματος (7 άτομα) δεν φαίνεται να λειτουργεί σε επίπεδο γνώσεων, αυτοδιαχείρισης, μαθησιακών βιωμάτων και εσωτερικής παρώθησης, όπως συμβαίνει σε μια λειτουργική, υγιή σχέση σχολείου-μαθητών.

Γράφημα 13 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 13

■ Η δέκατη τέταρτη ερώτηση, που αφορά τις σχολικές εργασίες στο σπίτι και την διεκπεραίωσή τους, έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 35,5% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις κάνω πάντα, β. 19,5% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις κάνω τις περισσότερες φορές, γ. 35,5% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: δεν τις κάνω ποτέ και δ. 9,5% (2 άτομα) δεν έδωσε απάντηση.

Το δείγμα και πάλι έδωσε το ένα τρίτο του συνόλου περίπου να μην ασχολείται με τις σχολικές εργασίες στο σπίτι, κάτι για το οποίο τίθεται θέμα όχι μόνο ατομικό, αλλά και οι-κογενειακής στήριξης, καθοδήγησης, βιοτικού επιπέδου και κουλτούρας. Ωστόσο, σχολείο και οικογένεια είναι δυο σημαντικοί παράγοντες συνεργασίας και δυο πολυπαραγοντικές μεταβλητές στην εξίσωση της σχολικής επιτυχίας του παιδιού και κατ' επέκταση στην μελ-λοντική του πορεία εντός και εκτός του σχολείου.

Γράφημα 14 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 14

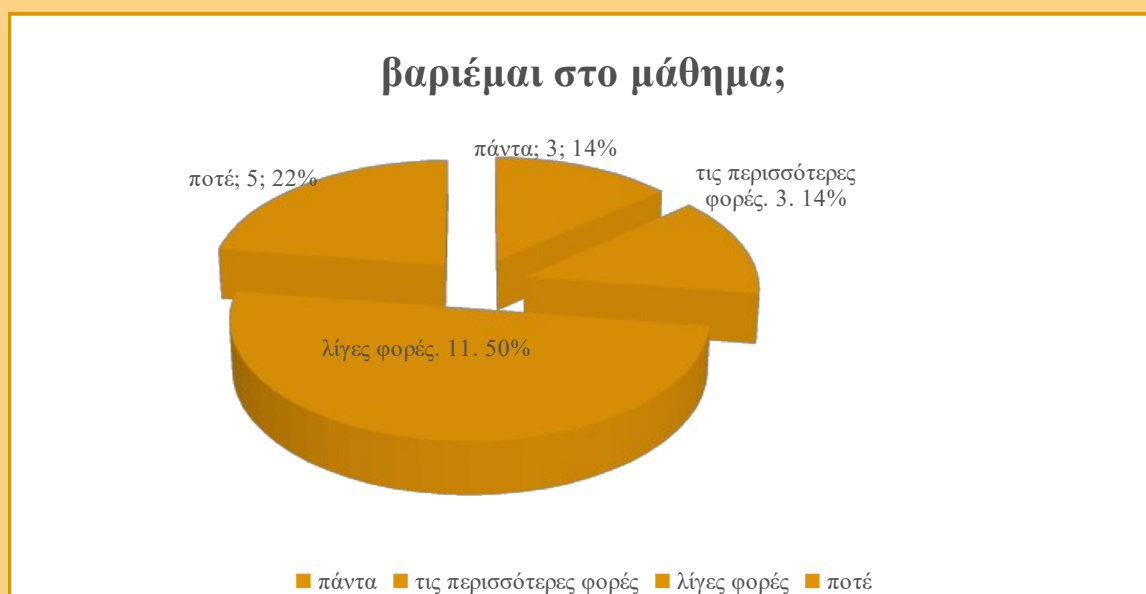

■ Σύμφωνα με το διάγραμμα που ακολουθεί το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος που φτά-νει στο 72% (16 άτομα), δηλαδή τα δύο τρίτα του δείγματος περίπου, στην ερώτηση **«αν βαριέται στο μάθημα»**, απάντησε ότι δεν αντιμετωπίζει τέτοια συνθήκη ή τουλάχιστον, πολύ λίγες φορές. Συγκεκριμένα, το 14% (3 άτομα) απάντησε ότι πάντα βαριέται, το 14 % (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές, το 50% (11 άτομα) απάντησε: λίγες φορές και το 22 % (5 άτομα) απάντησε: ποτέ.

Το «αποτύπωμα» που αφήνει το παραπάνω αποτέλεσμα κατά την αποκωδικοποίησή του είναι αρκετά ενθαρρυντικό για τη σχέση μαθητών/τριών του σχολείου και τη θετική αλληλεπίδραση τους κατά την ώρα του μαθήματος.

Ωστόσο, μένει ένα σεβαστό ποσοστό του δείγματος (6 άτομα) για το οποίο είναι απαραίτητη η στήριξη από το σχολείο σε όλα τα επίπεδα, με στόχο την παραμονή στο σχολείο και την ατομική εξέλιξη.

Γράφημα 15 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 15

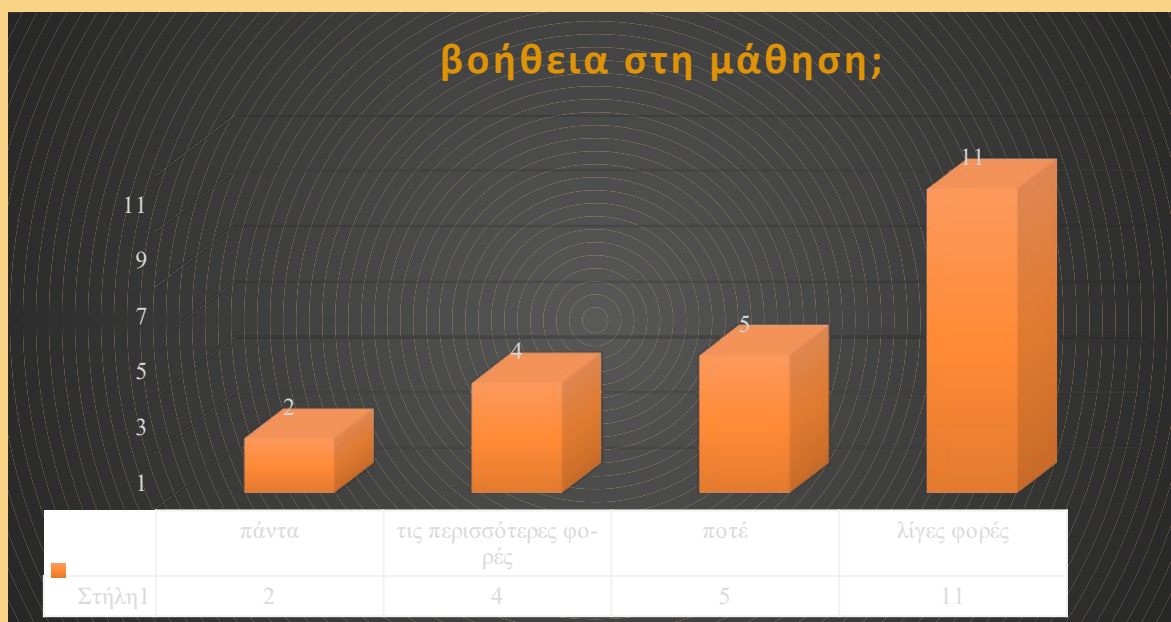

■ Η δέκατη έκτη ερώτηση, που αφορά την **ανάγκη καθοδήγησης-βοήθειας προκειμένου να αποκτήσουν γνώσεις (να μάθουν)**, έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 9% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: πάντα, β. 18% (4 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές, γ. 23% (5 άτομα) έδωσε την απάντηση: ποτέ και δ. 50% (11 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές.

Το αποτέλεσμα βέβαια δεν πληροί, δεν «καθρεπτίζει» τις ρεαλιστικές (αληθινές) τιμές, τουλάχιστον όπως βιώνονται από τους εκπαιδευτικούς στο συγκεκριμένο πεδίο

μέσα στην τάξη, και ίσως θα πρέπει να ληφθεί ως ήσσονος σημασίας. Τα ίδια τα παιδιά, επίσης, κατά την διάρκεια συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, πιθανόν να μην αντιλήφθηκαν την ου-σία της ερώτησης και τη σημασία της καθοδήγησής τους προς το «δρόμο» για την αυτενέργειά τους. Τυπικά ωστόσο και στηριζόμενοι στο δείγμα, θα λέγαμε πως πρόκειται για μια πολύ καλή ποσοτική εικόνα στο συγκεκριμένο πεδίο.

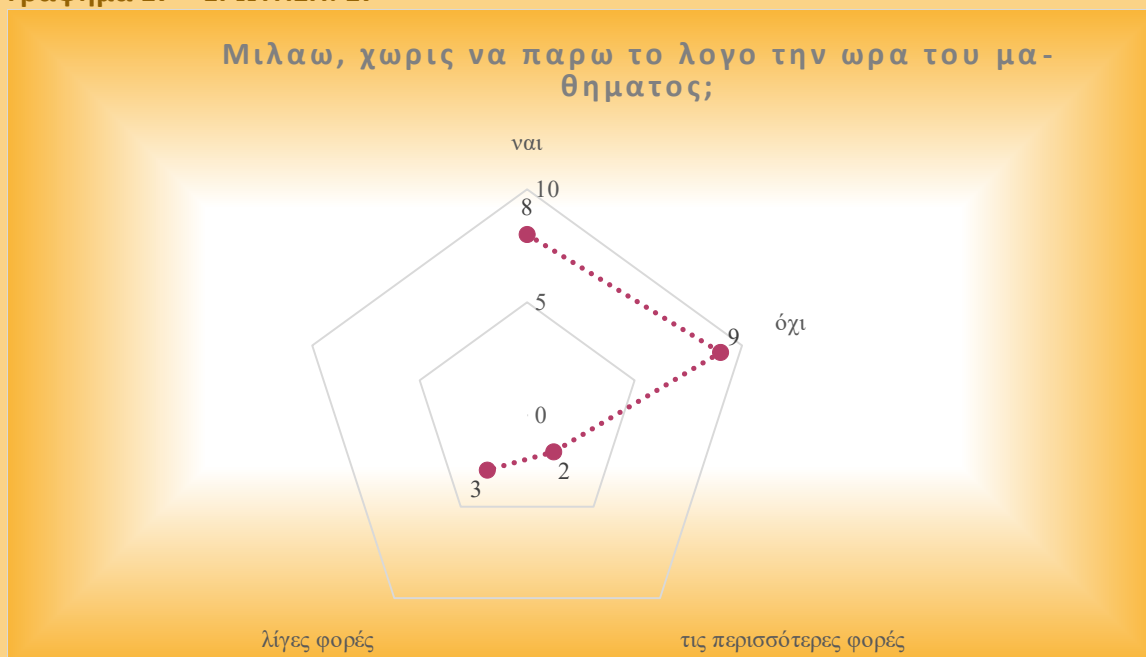
Γράφημα 16 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 16

■ Η δέκατη έβδομη ερώτηση «**μιλάω χωρίς να πάρω τον λόγο κατά την ώρα του μαθήμα-τος**», έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 36,5% (8 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 40,5% (9 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι, γ. 9,2% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: τις περισσότερες φορές και δ. 13,8% (3 άτομα) έδωσε την απάντηση: λίγες φορές.

Και πάλι το δείγμα είναι μοιρασμένο σχεδόν κατά το ήμισυ, δημιουργώντας ερωτηματικά για την αυτοδιάθεση, συναισθηματική ωριμότητα, δεξιότητες δημιουργικής παρουσίας στην μαθησιακή διεργασία, την καθοδήγηση από την οικογένεια και κατά συνέπεια την ιδεολογία- κουλτούρα διαχείρισης καταστάσεων και σχολικής παρουσίας.

Γράφημα 17 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 17

■ Η δέκατη όγδοη ερώτηση «**έχω άγχος στο σχολείο και τι το προκαλεί;**», στα πλαίσια διερεύνησης της ψυχοσυναισθηματικής αποδοχής της σχολικής ζωής, ως σημείο αναφο-ράς του κινδύνου πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ανέδειξε τα εξής αποτελέσματα: α. 41% (9 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 45,5% (10 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι και 13,5% (3 άτομα) δεν έδωσε απάντηση.

Στην πρώτη απάντηση (δείκτης: ναι) είναι αξιοσημείωτο ότι στην πλειοψηφία τους αιτιολόγησαν το άγχος τους με δεδομένα που αφορούν το μάθημα των μαθηματικών (7 άτομα), παράμετρος που συναντήσαμε και παραπάνω, όταν εξετάστηκε ο δείκτης δυσκολίας στο συγκεκριμένο μάθημα και τώρα επανέρχεται για να τονίσει την σκοπιμότητα εμπάθунσης, προβληματισμού και δρομολόγησης στήριξης από τη σχολική μονάδα. Επίσης, 1 άτομο αιτιολόγησε το άγχος του από την πολύωρη παραμονή του στο σχολικό χώρο και άλλο 1 άτομο μίλησε για περιστασιακό άγχος, χωρίς αιτιολόγηση. Και πάλι το δείγμα είναι μοιρασμένο σχεδόν κατά το ήμισυ (ναι, έχω άγχος ή όχι, δν έχω άγχος), δημιουργώντας συνθήκη παρέμβασης.

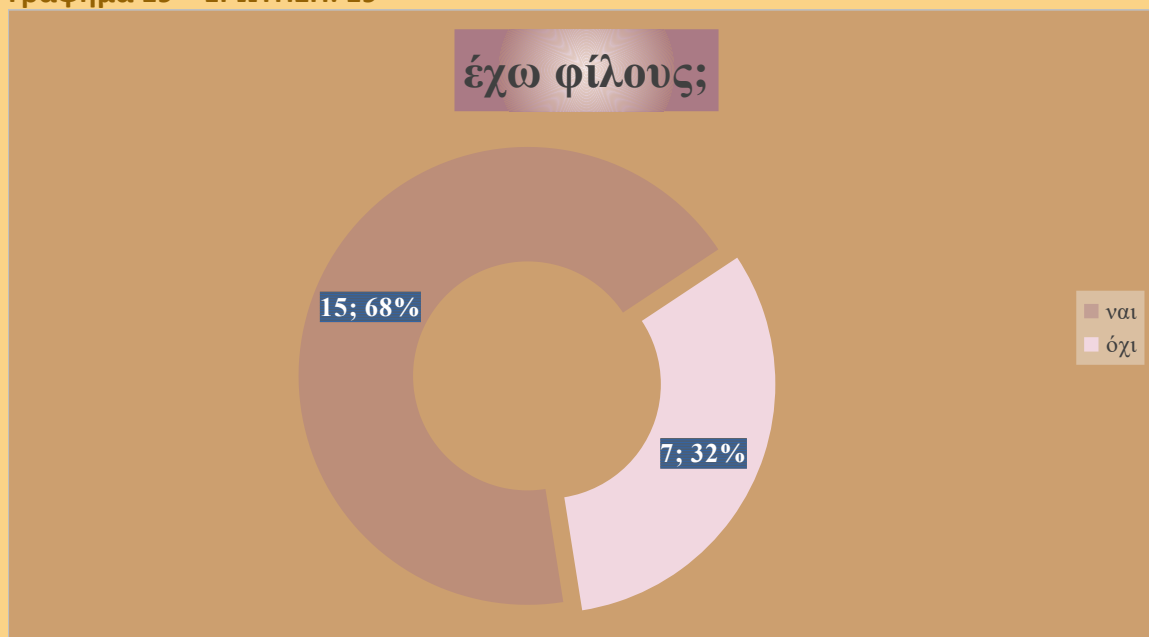
Γράφημα 18 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 18

- Η δέκατη ένατη ερώτηση «έχω φίλους στο σχολείο;», στα πλαίσια διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ των παιδιών με απώτερο στόχο να συλλεχθεί μια πρώτη εικόνα του ρόλου που παίζει αυτή η παράμετρος στην παραμονή τους στο σχολείο, έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 61% (15 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι και β. 39% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι.

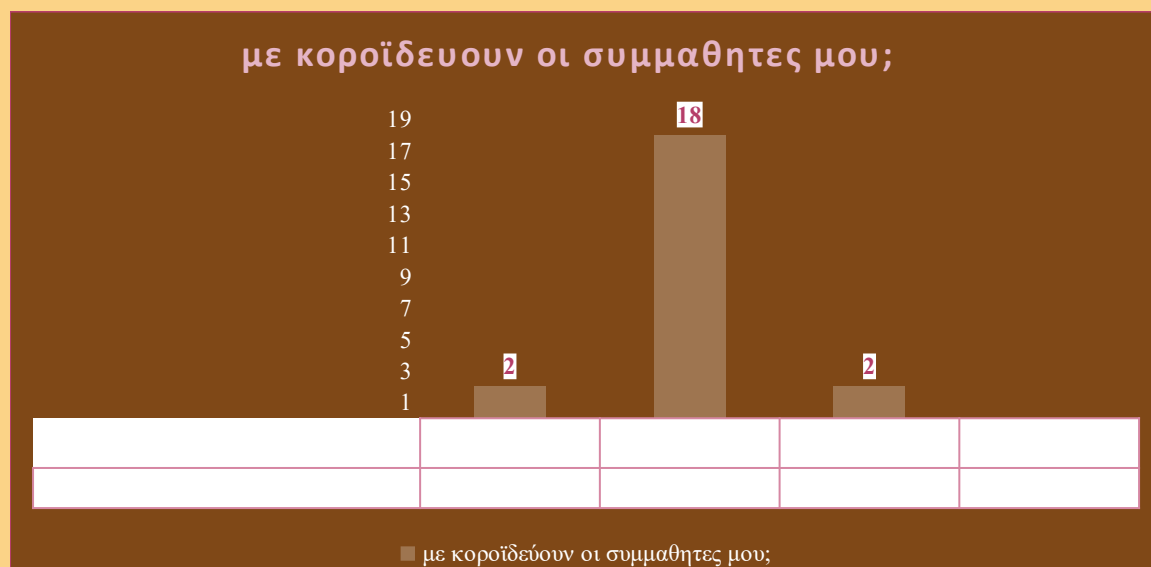
Το δείγμα και πάλι έδωσε το ένα τρίτο του συνόλου περίπου να μην έχει φίλους στο σχολείο, κάτι που πρέπει να διερευνηθεί ως προς την γενεσιουργό του αιτία και ίσως όχι μόνο σε επίπεδο σχολείου, αλλά και με πιο εξειδικευμένες επί του θέματος δομές. Άλλωστε, δυνητικά ένα τέτοιο αποτέλεσμα μπορεί να είναι προπομπός δυσάρεστων καταστάσεων και σχέσεων μεταξύ των παιδιών, όπως για παράδειγμα δείκτης bullying.

Γράφημα 19 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 19

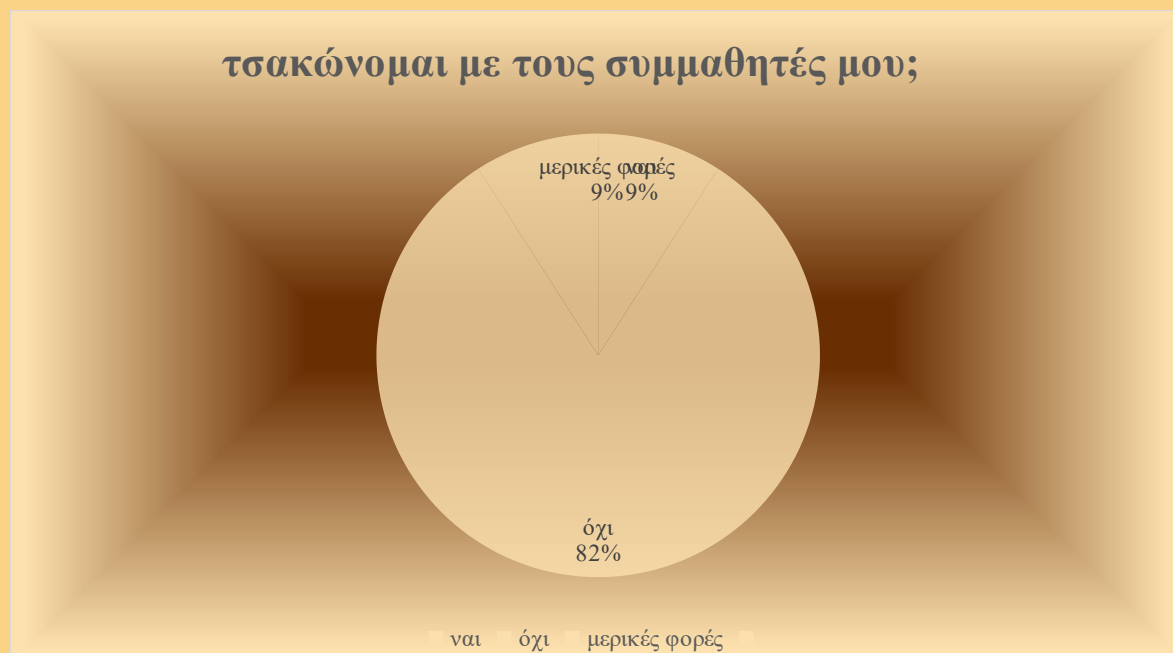

■ Η εικοστή ερώτηση **«οι συμμαθητές μου με κοροϊδεύουν;»**, κινούμενη στο ίδιο πνεύμα, στο πλαίσιο διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ των παιδιών με απώτερο στόχο να συλληχθεί μια πρώτη εικόνα και, ίσως, η πιο σημαντική του ρόλου που παίζει αυτή η παράμετρος στην παραμονή τους στο σχολείο, έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 9,5%, (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, β. 81% (18 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι και 9,5% (2 άτομα) δεν έδωσε απάντηση. Τυχαία; μήπως δεν ήθελαν να εκφραστούν; ή φοβήθηκαν να το αποτυπώσουν στο ερωτηματολόγιο, μολονότι ήταν ανώνυμο, για να μην έρθουν σε δύσκολη θέση σε περίπτωση αναφοράς στο θέμα;. Όποια και αν ήταν η αιτία, η αναπάντητη ερώτηση είναι σταθμός διερεύνησης και μαζί με τα δυο (2) παιδιά που έδωσαν καταφατική απάντηση (ότι οι συμμαθητές τους τα κοροϊδεύουν), ο προβληματισμός γίνεται εντονότερος όσον αφορά την ανάληψη ευθυνών απέναντι στην ψυχοσύνθεση των παιδιών αυτών, καθώς και σχετικά με την παραμονή τους στο σχολείο σε ένα υγιές, δημιουργικό και παρωθητικό σχολικό περιβάλλον.

Γράφημα 20 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 20

■ Η εικοστή πρώτη ερώτηση **«τσακώνομαι με τους συμμαθητές μου;»**, κινούμενη στο ίδιο πνεύμα, στα πλαίσια διερεύνησης των σχέσεων μεταξύ των παιδιών με απώτερο στο-χο να συλληχθεί μια πρώτη εικόνα για το ρόλο που παίζει αυτή η παράμετρος στην παρα-μονή τους στο σχολείο, έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 9% (2 άτομα) έδωσε την απά-ντηση: ναι, β. 82% (18 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι και 9% (2 άτομα) έδωσε την απάντηση: μερικές φορές. Επομένως, ποσοτικά δεν τίθεται θέμα ιδιαίτερης ανησυχίας στο συγκεκριμένο δείκτη.

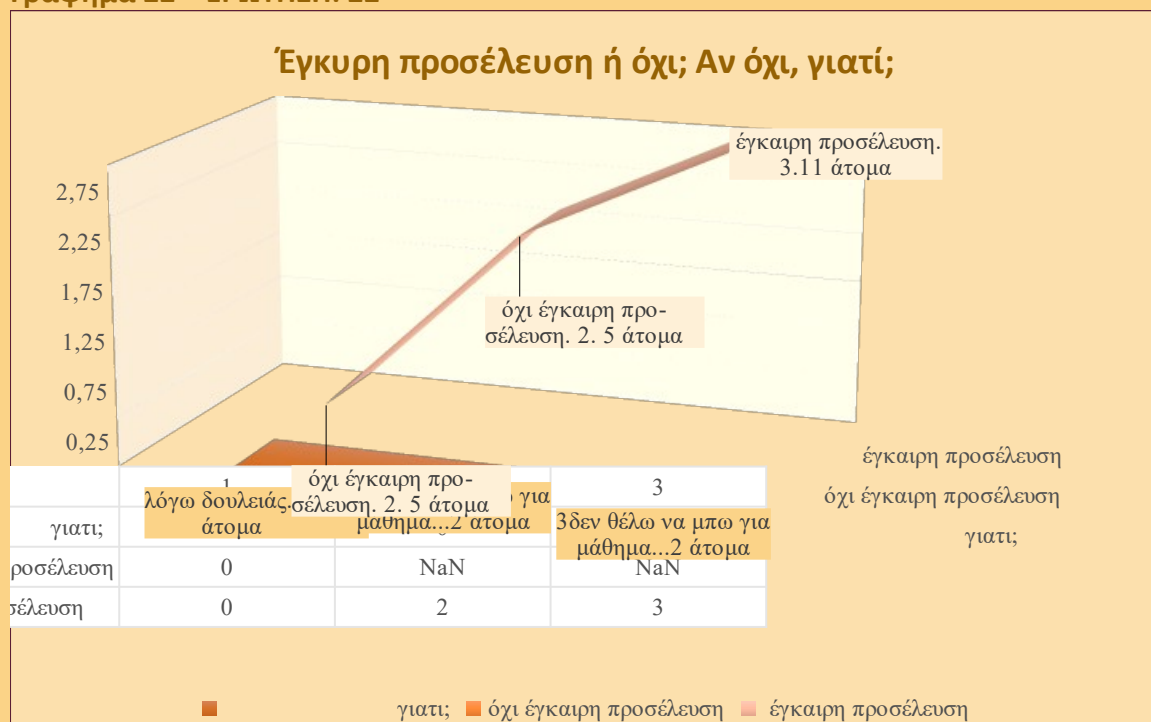

■ Η εικοστή δεύτερη ερώτηση «**προσέρχομαι στο σχολείο και στην τάξη με το χτύπημα του κουδουνιού; Αν όχι, γιατί;**», κινείται στο πνεύμα διερεύνησης της αντιμετώπισης από το δείγμα της σχολικής λειτουργίας και συνέπειας προς αυτήν, με απώτερο στόχο να συλλεχθεί μια πρώτη εικόνα και αυτής της παραμέτρου. Συνακόλουθα, διερευνάται α) αν «φωτογραφίζονται» κινήσεις άρνησης παραμονή των μαθητών/τριών στο σχολείο, έχοντας γενικά αρνητικό ιδεολογικό και καθοδηγητικό υπόβαθρο (οικογενειακό και προσωπικό) σε σχέση με το σχολείο και β) αν το δείγμα υπολείπεται σε αυτενέργεια και ψυχοσυναισθηματική παρώθηση. Οι παραπάνω δείκτες θεωρούνται ουσιαστικοί, εφόσον ακαταδεικνύουν την αναγκαιότητα σωστού χειρισμού της συνεργασίας σχολείου-παιδιού και οικογένειας.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 50 % (11 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι πηγαίνω έγκαιρα, β. 23 % (5 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι δεν πηγαίνω έγκαιρα και γ. 27% (6 άτομα) δεν έδωσε απάντηση (από αδιαφορία, απροσεξία ή από λαν-θασμένη εκτίμηση της σοβαρότητας της συγκεκριμένης συμπεριφορά τους;). Ουσιαστικά, το άθροισμα των δυο παραμέτρων: α. 23 % (5 άτομα) έδωσε την απάντηση: όχι δεν πηγαί-νω έγκαιρα και β. 27% (6 άτομα) που δεν έδωσε απάντηση μπορεί να έχει μια πολύ αρνητική για τους ίδιους «μετάφραση», διότι στο σύνολό της παραπέμπει σε λάθος αλληλεπίδραση σχολείου-παιδιών-γονέων, και καταδεικνύει ανάγκη ανάληψης καθοδήγησης.

Επομένως, ποσοτικά το δείγμα είναι οριακό ως προς το αποτέλεσμα και ιδιαίτερη ανησυχία γεννά ο λόγος που δεν απαντήθηκε ο δείκτης.

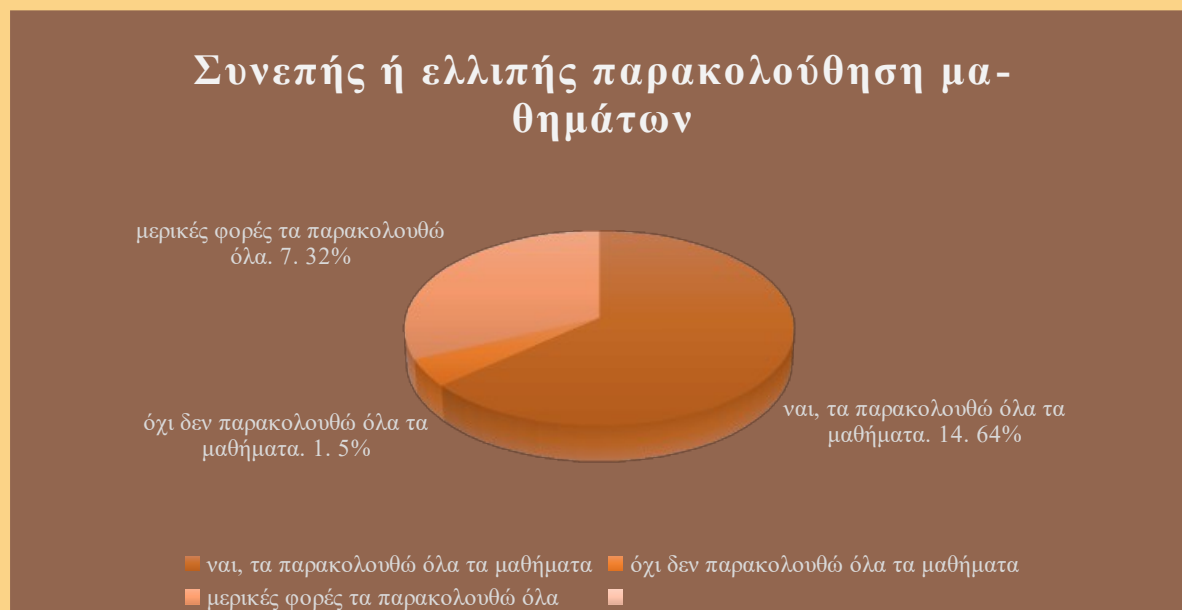
Γράφημα 22 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 22

■ Η εικοστή τρίτη ερώτηση «**παρακολουθώ όλα τα μαθήματα του ημερήσιου προγράμματος;**», κινείται και πάλι στο πνεύμα διερεύνησης της αντιμετώπισης από το δείγμα της σχολικής λειτουργίας και συνέπειας προς αυτήν και, συνεπώς, «φωτογραφίζει» κινήσεις άρνησης παραμονή τους στο σχολείο συνεπικουρικά με την προηγούμενη ερώτηση, εφόσον είναι αλληλένδετες.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 64% (14 άτομα) έδωσε την απάντηση: ναι, παρακολουθώ όλα τα μαθήματα, β. 4% (1 άτομο) έδωσε την απάντηση: όχι, δεν τα παρακολουθώ όλα και γ. 32% (7 άτομα) έδωσε την απάντηση: μερικές φορές τα παρακολουθώ όλα.

Και πάλι το άθροισμα των δυο παραμέτρων: 4% (1 άτομο) που έδωσε την απάντηση: όχι, δεν τα παρακολουθώ όλα και γ. 32% (7 άτομα) που έδωσε την απάντηση: μερικές φορές τα παρακολουθώ όλα συνιστά μια αρνητική και πάλι εικόνα φοίτησης που επίσης, όπως και παραπάνω, στο σύνολό της παραπέμπει σε λάθος αλληλεπίδραση σχολείου-παιδιών-γονέων, και καταδεικνύει την έλλειψη αυτενέργειας, αυτοδιάθεσης και παρώθησης, καθώς και την ανάγκη ανάληψης σχετικής καθοδήγησης.

■ Η εικοστή τέταρτη ερώτηση «**ποιοι είναι οι λόγοι απουσίας μου από το σχολείο;**», κινούμενη και αυτή στο πνεύμα αντιμετώπισης από το δείγμα της σχολικής λειτουργίας και συνέπειας προς αυτήν, «φωτογραφίζει» κινήσεις άρνησης παραμονής στο σχολείο ή υποδεικνύει την παρακολούθηση άλλων σχολικών και ατομικών παραμέτρων, με στόχο τη βελτίωσή τους.

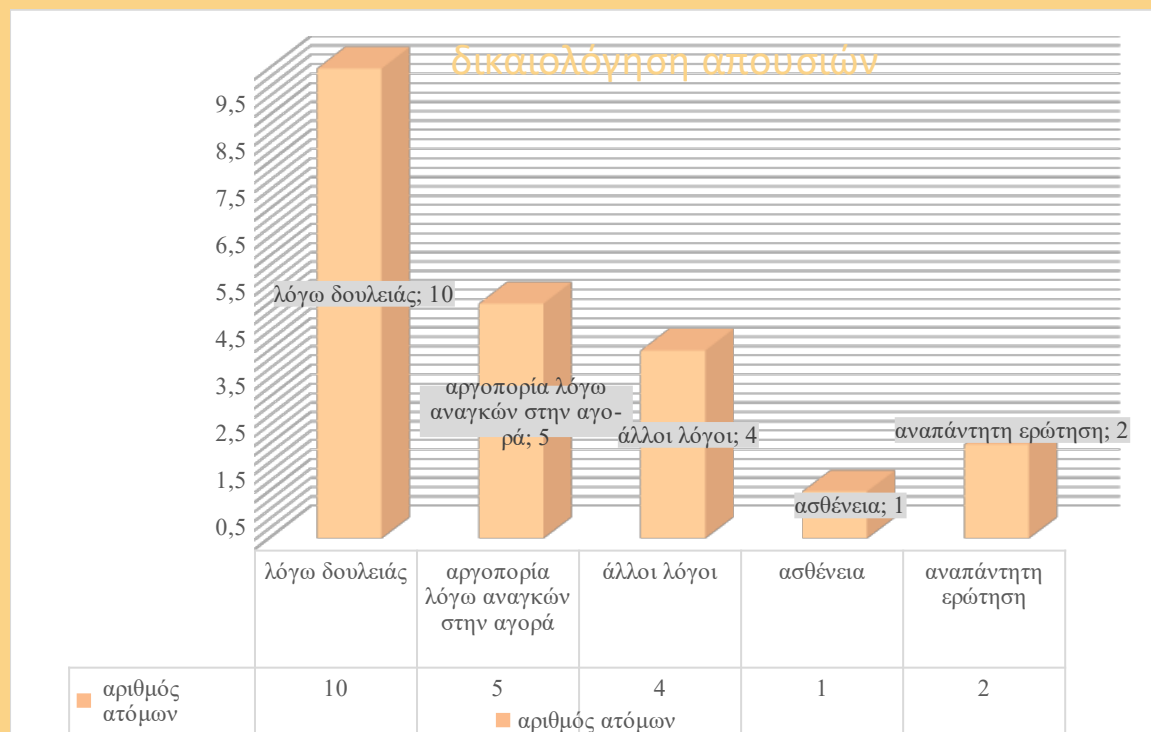
Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 45% (10 άτομα) έδωσε ως αιτία της ελλιπούς παρακολούθησης μαθημάτων την εξής: ωράριο και αναγκαιότητα δουλειάς, β. 23% (5 άτομα) έδωσε ως αιτία της ελλιπούς παρακολούθησης μαθημάτων την εξής: την χρονοβόρα κίνηση τους στην αγορά για προσωπικές-οικογενειακές ανάγκες, γ. 18% (4 άτομα) έδωσε ως αιτία της ελλιπούς παρακολούθησης μαθημάτων την εξής: άλλοι λόγοι (απροσδιόριστης προέλευσης και εξήγησης), δ. 9% (2 άτομα) δυο δεν απάντησε και ε. 5% (1 άτομο) έδωσε ως αιτία της ελλιπούς παρακολούθησης μαθημάτων την εξής: όταν ασθενεί.

Στο δείγμα είναι εμφανής η τάση απουσίας από το σχολείο για λόγους αναγκαιότητας επαγγελματικής δραστηριότητας και γενικότερα για προσωπικές και οικογενειακές ανάγκες. Σε δεύτερο «πλάνο» εμφανίζεται η τάση: για διάφορους λόγους και λόγοι ασθένειας.

Το αποτέλεσμα επαληθεύει ότι η κατάσταση του βιοτικού τους επιπέδου και η ανάγκη επαγγελματικής δραστηριοποίησής τους (χαρακτηριστικό γνώρισμα των ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων: συντριπτική πλειοψηφία μουσουλμάνοι μαθητές/τριες στο δείγμα

και άτομα με ιστορικό εγκατάλειψης σχολείου), η οποία αιτιολογεί σε μεγάλο ποσοστό και την ελλιπή παρουσία τους στο σχολείο.

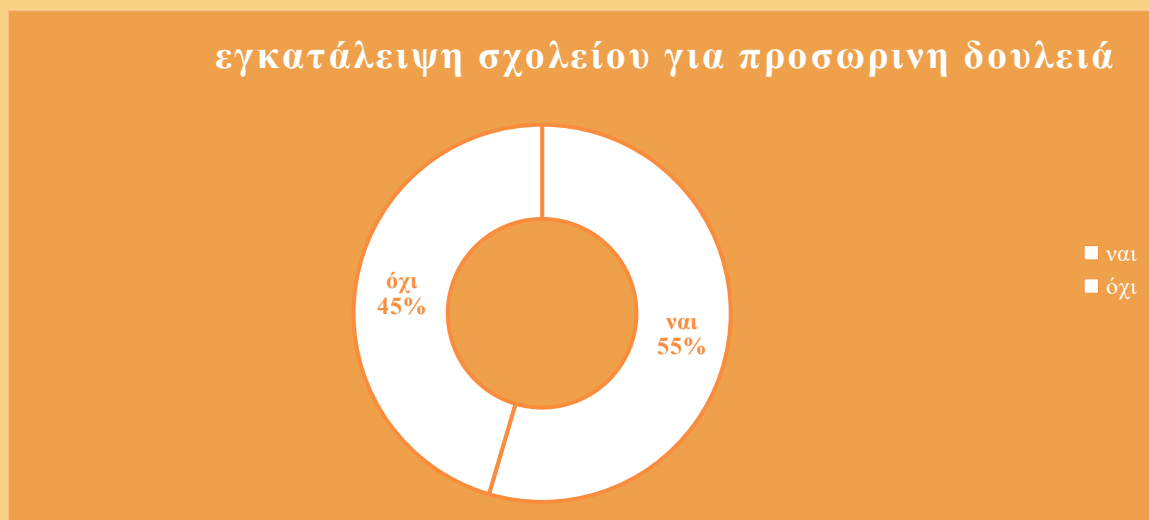
Γράφημα 24-ΕΡΩΤΗΣΗ: 24

■ Η εικοστή πέμπτη ερώτηση: «**θα εγκατέλειπα ποτέ το σχολείο για μια προσωρινή επαγγελματική λύση;**», κινούμενη και αυτή στο πνεύμα αντιμετώπισης (από το δείγμα) της σχολικής λειτουργίας και παραμονής σ' αυτό, έχει ως απώτερο στόχο να συλληχθεί μια πρώτη εικόνα αυτής της παραμέτρου και, συνακόλουθα, να ερευνηθεί στο δείγμα κατά πόσο είναι εμφανής η τάση απουσίας από το σχολείο για λόγους αναγκαιότητας και επαγγελματικής δραστηριότητας.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 45% (10 άτομα) απάντησαν: όχι, δεν θα εγκατέλειπα ποτέ το σχολείο για μια προσωρινή επαγγελματική λύση, β. 55% (12 άτομα) απάντησαν: ναι, θα εγκατέλειπα το σχολείο για μια προσωρινή επαγγελματική λύση. Το αποτέλεσμα δηλώνει περίτρανα και ρεαλιστικά τα δεδομένα της κουλτούρας, της διαβίωσης και της ιδεολογικής τοποθέτησης του δείγματος απέναντι στο σχολείο και τον κίνδυνο της πρόωρης απομάκρυνσης από αυτό. Η ερώτηση αυτή άλλωστε έρχεται σαν διερεύνηση-επαλήθευση της προηγούμενης παραμέτρου, κατά την οποία ως αιτία της ελλιπούς παρακολούθησης μαθημάτων παρουσιαζόταν το ωράριο και η αναγκαιότητα της δουλειάς (45%).

Γράφημα 25 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 25

■ Η εικοστή έκτη ερώτηση: « έχω αντιληφθεί ότι το σχολείο θα μου δώσει τα εφόδια για το επόμενο βήμα στη ζωή μου;» εμβαθύνει στη σκέψη, στην ιδεολογία και στην κουλτούρα του δείγματος σε σχέση με το σχολείο, εστιάζοντας στο να συλληφθεί μια πρώτη εικόνα της παραμέτρου, η οποία είναι καίριας σημασίας και προειδοποιητική σε σχέση και πάλι με τον κίνδυνο της πρόωρης απομάκρυνσης από το σχολείο.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 16 % (5 άτομα) απάντησε: όχι και β. 84% (17 άτομα) απάντησε: ναι, έχω αντιληφθεί ότι το σχολείο θα μου δώσει τα εφόδια για το επόμενο βήμα στη ζωή μου.

Το αποτέλεσμα είναι ενθαρρυντικό, στην περίπτωση που είναι προϊόν ώριμης σκέψης, αληθινού ενδιαφέροντος και όχι επιπόλαιης καταγραφής και αναπαραγωγής λόγων προς νουθεσία τους.

Γράφημα 26 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 26

■ Η εικοστή έβδομη ερώτηση: «**η στάση των καθηγητών απέναντί μου, δηλώνει ενδιαφέρον, υποστήριξη, καθοδήγηση ή αδιαφορία;**» εστιάζει στην εικόνα που έχουν οι μαθητές για τους καθηγητές τους. Αποτελεί ουσιαστικής σημασίας παράμετρο (εσωτερική παρώθηση) για το αίσθημα ασφάλειας των μαθητών/τριών, τη σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ καθηγητών-μαθητών και μακροπρόθεσμα για την παραμονή τους στο σχολείο.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 64% (14 άτομα) απάντησε: ναι, ενδιαφέρονται οι καθηγητές τους, β. 14% (3 άτομα) απάντησε: όχι και γ. 23% (5 άτομα) δεν απάντησε καθόλου. Το δείγμα είναι οριακό και αθροιστικά οι απαντήσεις β. & γ. υποδηλώνουν ότι το ένα τρίτο των παιδιών βιώνει αρνητικά τη σχέση του με τους δασκάλους του, είτε αδιαφορεί να απαντήσει, γιατί δεν του προκαλεί κανένα ενδιαφέρον, κανένα κίνητρο η σχέση αυτή, είτε δεν τους προβληματίζει καθόλου η παράμετρος αυτή και έχουν άλλες ανάγκες μη ταυτιζόμενες με το σχολείο. Η «ανάγνωση» πάντως του αποτελέσματος κρούει τον κώδωνα του κινδύνου για την παραμονή τους στο σχολείο.

Γράφημα 27 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 27

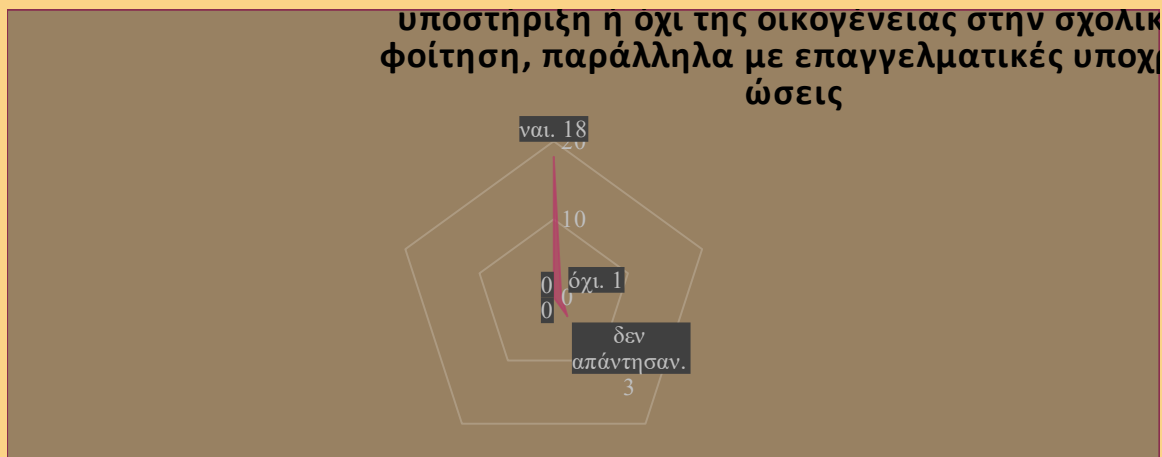

■ Η εικοστή όγδοη ερώτηση: «**η οικογένειά μου στηρίζει/ενισχύει την απόφασή μου να φοιτώ σε σχολείο, παράλληλα με άλλες επαγγελματικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις;**» εστιάζεται στη σχέση των παιδιών με την οικογένεια τους, προσπαθώντας να διακρίνει αν η οικογένεια τους είναι υποστηρικτική, πρακτικά και συναισθηματικά-ηθικά, και αν υπάρχει ενδιαφέρον για το μέλλον τους παράλληλα με τις ανάγκες που αντιμετωπίζουν στην καθημερινή επιβίωσή τους.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τα εξής αποτελέσματα: α. 82% (18 άτομα) απάντησαν: ναι, μας στηρίζει η οικογένειά μας, β. 4% (1 άτομο) απάντησε: όχι» και γ. 14% (3 άτομα) δεν απάντησε καθόλου. Το δείγμα υποδηλώνει στο μεγαλύτερο ποσοστό του ότι

τα παιδιά βιώνουν θετικά τη σχέση με την οικογένειά τους και ότι έχουν την παρότρυνση των δικών τους για τη συνέχιση της σχολικής φοίτησής τους, παρόλες τις υποχρεώσεις τους.

Γράφημα 28 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 28

■ Η εικοστή ένατη ερώτηση: « Πώς θα με αντιμετωπίζει η κοινωνία, αν δεν έχω τελειώσει το σχολείο;» συνδέει την αυτογνωσία, την αυτοκριτική, την αυτοδιάθεση, την ιδεολογική καθοδήγηση, αλλά και την πολιτισμική κουλτούρα επί του θέματος, σε συσχέτιση πάντα με την παρουσία στο σχολείο και την επιτυχή έκβαση της αποφοίτησής τους.

Η έρευνα στο πεδίο αυτό έδωσε τις εξής απαντήσεις: α. 4,5% (1 άτομο): δεν θα λείπει τίποτε, β. 13% (3 άτομα): θα μας κακολογεί, γ. 45% (10 άτομα): θα μας θεωρεί αγράμματους, δ. 13% (3 άτομα): δεν θα μας θέλει στη δουλειά, ε. 4,5% (1 άτομο): είμαστε άμυαλοι, στ. 9% (2 άτομα): θα λείπει καλά κάνατε, ζ. 4,5% (1 άτομο): θα μας μαλώνουν οι γονείς μας», η. 4,5% (1 άτομο): θα μας κοροϊδεύουν. Γενικά, το δείγμα δείχνει μια θετική τάση προς τη φοίτηση στο σχολείο, καθώς αντιλαμβάνονται τον αρνητικό κοινωνικό αντίκτυπο που θα έχει η αποχώρηση και η μη αποφοίτησή τους από το σχολείο. Το αντιφατικό σημείο σε σχέση με τα αποτελέσματα άλλων ερωτήσεων είναι ότι, ενώ κατανοούν τα θετικά της μελλοντικής τους πορείας από τα σχολικά τους εφόδια και την ποιότητα ζωής τους, στην πράξη δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στα σχολικά δεδομένα σε μεγάλο ποσοστό, όπως είδαμε σε άλλους δείκτες, και επομένως απαιτείται παρακολούθηση και παρέμβαση από όλους (γονείς, καθηγητές και παιδιά).

ΜΕΡΟΣ Γ'. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Με βάση τα στοιχεία του δείγματος, πήραν μέρος στην έρευνα συνολικά **22** μαθητές/τριες του Εσπερινού Γυμνασίου Αλεξανδρούπολης, που στην πλειοψηφία τους είναι μουσουλμάνοι μαθητές/τριες (91%) και οι υπόλοιποι (8%) μαθητές/τριες, άτομα που για προσωπικούς και επαγγελματικούς λόγους δεν μπόρεσαν να ολοκληρώσουν την φοίτησή τους και επαναλαμβάνουν τις σχολικές τάξεις. Ο μέσος όρος ηλικίας τους είναι τα 16 χρόνια, με μικρότερη ηλικία τα 15 έτη και μεγαλύτερη τα 41 έτη (1 άτομο).

Αναφορικά με τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση τους, 41,4% (9 άτομα) φοιτά κανονικά ως προς την ηλικία τους στην αντίστοιχη τάξη, 45,4% (10 άτομα) επαναλαμβάνουν για δεύτερη φορά την τάξη, 4,4% (1 άτομο) εγκατέλειψε το σχολείο μετά από επαναλήψεις προσπαθειών και ξαναήλθε για να φοιτήσει στη Β΄ Τάξη ύστερα από πέντε ανεπιτυχείς προσπάθειες, 4,4% (1 άτομο) επαναλαμβάνει για τρίτη φορά την τάξη και 4,4% (1 άτομο) δεν απάντησε.

Κύριοι άξονες πρόληψης σχολικής διαρροής

Οι μαθητές/τριες κινδυνεύουν να εγκαταλείψουν το σχολείο, διότι κατά κύριο λόγο αντιμετωπίζουν δυσκολίες στα μαθήματα (με κυρίαρχο μοτίβο τα μαθηματικά). Άλλωστε, το μοντέλο οργάνωσης των σχολείων δεν ευνοεί τους μαθητές με δυσκολίες στη μάθηση, δεν έχει δηλαδή την αναγκαία ευελιξία και προσαρμοστικότητα, για να μπορεί να εξατομικεύεται το αναλυτικό πρόγραμμα, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες του κάθε μαθητή

ή να εντάσσεται ο μαθητής σε ομάδα με ομοιογενείς ικανότητες, με αποτέλεσμα οι πιο «αδύναμοι» μαθητές να μην μπορούν να ακολουθήσουν τον ρυθμό και τις απαιτήσεις της σχολικής μάθησης.

Επίσης, οι μαθητές/τριες αντιμετωπίζουν δυσκολίες ως προς την κατανόηση κειμένων και ως προς την δεξιότητα ανάγνωσης (λίγοι), παράλληλα με την έλλειψη στοιχειώδους βάσης λεξιλογίου, καθώς και την αδυναμία παρακολούθησης οδηγιών (προφορικών και γραπτών) στα μαθήματα και τις εργασίες που τους ανατίθενται (σε μεγάλο ποσοστό του δείγματος).

Ανασταλτικός επίσης παράγοντας είναι η δυσκολία συγκέντρωσης και προσοχής τους στη μαθησιακή διαδικασία, όπως και η έλλειψη ενδιαφέροντος για τη διδασκαλία, συνακόλουθα με την ελλιπή καθοδήγηση, συμπέρασμα που αναδύεται από την ανάγνωση των αποτελεσμάτων σε όλα τα επίπεδα, παράγοντες που επηρεάζουν και αποδυναμώνουν τις σχέσεις του σχολείου με τα παιδιά. Στήριγμα αναγκαίο σε αυτές τις συνθήκες θεωρείται η εκπαιδευτική ενδυνάμωση των μαθητών και η κατάλληλη επιμόρφωση εκπαιδευτικών και γονέων.

Επίσης, οι σχέσεις μαθητών/τριών μεταξύ τους (σε μικρότερη κλίμακα) ή με τους καθηγητές/τριες (σε μεγαλύτερη κλίμακα) επηρεάζουν την εσωτερική παρώθηση των παιδιών και κατ' επέκταση την παραμονή τους στο σχολείο. Στην έρευνα αποτυπώθηκε η θετική συνεργασία μαθητών-καθηγητών σε όλα τα επίπεδα της σχολικής ζωής και τονίστηκε από μαθητές/τριες (2άτομα) το πόσο τονώνει την προσπάθειά τους το «μπράβο» που ακούνε στην τάξη, ενώ οι «κακοί» μαθητές λειτουργούν κυρίως, με βασικούς μηχανισμούς άμυνας, άρνησης και ομαδοποίησης-«οπαδοποίησης». Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονίσουμε πως ήρθε στο φως και μια αρνητική (σοβαρή) διαπίστωση και αφορά το άγχος δύο παιδιών που βιώνουν λεκτικό (σε πρώτη εκτίμηση) bullying.

Η ψυχοσυναισθηματική κατάσταση, η αυτοεκτίμηση, η αυτογνωσία και αυτοδιάθεση των μαθητών/τριών είναι ένα κομμάτι που στην έρευνα φανέρωσε ελλείψεις. Ο τρόπος λειτουργίας των σχολείων δημιουργεί αρνητικά συναισθήματα σε κάποιους μαθητές, οι οποίοι στη συνέχεια εμφανίζουν απουσία εσωτερικών κινήτρων για μάθηση και συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία. Άλλωστε, η υψηλή αυτοεκτίμηση συνδέεται με την υψηλή σχολική επίδοση και η χαμηλή σχολική επίδοση έχει ως αποτέλεσμα τη χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Επιπρόσθετα, η ελλιπής ή η κατ' επιλογή παρακολούθηση μαθημάτων δεν επηρεάζεται μόνο σε μεγάλο βαθμό από λόγους διαβίωσης, οικονομικούς και

επαγγελματικούς, αλλά και από το προσωπικό, ιδεολογικό και πολιτισμικό υπόβαθρο της στάσης τους απέναντι στο σχολείο.

Η στάση των ίδιων των μαθητών και οι ιδέες της οικογένειας για την εκπαίδευση επηρεάζουν τη σχέση τους με το σχολείο, όχι όμως σε υπέρτατο βαθμό αποτροπής για τη συνεχή φοίτησή τους, καθώς και για την κοινωνική προβολή τους λόγω απομάκρυνσης από το σχολείο. Ενώ δηλαδή αναγνωρίζουν τα αρνητικά που επιφέρει στη ζωή τους και στην κοινωνική, επαγγελματική καταξίωσή τους η τακτική φοίτηση δεν την υιοθετούν και στην καθημερινότητά τους. Παρατηρείται ότι υπάρχει προσανατολισμός μόνο στο παρόν και έλλειψη σχεδίων για το μέλλον, το οποίο αντιμετωπίζεται παθητικά, με περιορισμένο «κίνητρο επιτυχίας».

Γενικότερα, στην παρούσα έρευνα, η αξία της γνώσης ως παράγοντα υποβοηθητικού για την εξασφάλιση ποιοτικότερων συνθηκών διαβίωσης τους, αναγνωρίζεται από τη συντριπτική πλειοψηφία του δείγματος. Οι περισσότεροι ερωτώμενοι θα επιθυμούσαν να συνεχίσουν με κάποιο τρόπο την εκπαίδευσή τους, αλλά ο ίδιος ο «εαυτός τους» τους βάζει συχνά εμπόδια, ενδεχομένως λόγω άλλων προτεραιοτήτων, ιδεολογικής κουλτούρας ή αδυναμίας να αντεπεξέλθουν αποτελεσματικά στις υποχρεώσεις του σχολικού περιβάλλοντος. Ο σχολικός χώρος έχει τους κανόνες και τους περιορισμούς του και τα άτομα πρέπει να είναι ικανά να υιοθετήσουν ανάλογες συμπεριφορές. Αυτές οι συμπεριφορές προϋποθέτουν μια σειρά δεξιοτήτων που δύσκολα υιοθετούν. Πρόκειται για έλλειψη κοινωνικών δεξιοτήτων, όπως π.χ. η δυνατότητα να επικοινωνήσουν και να συνεργαστούν, να λειτουργήσουν ομαδικά, αξιόπιστα και αποτελεσματικά μέσα σε ένα τυπικό πλαίσιο εργασίας.

Οι παραπάνω διαπιστώσεις προσδοκούμε να γίνουν αιτίες ανάκαμψης μέσω κινητοποίησης της σχολικής και οικογενειακής κοινότητας, πραγματοποιώντας τον σημαντικότερο στόχο, της πρόληψης της πρόωρης μαθητικής διαρροής.

Πηγές:

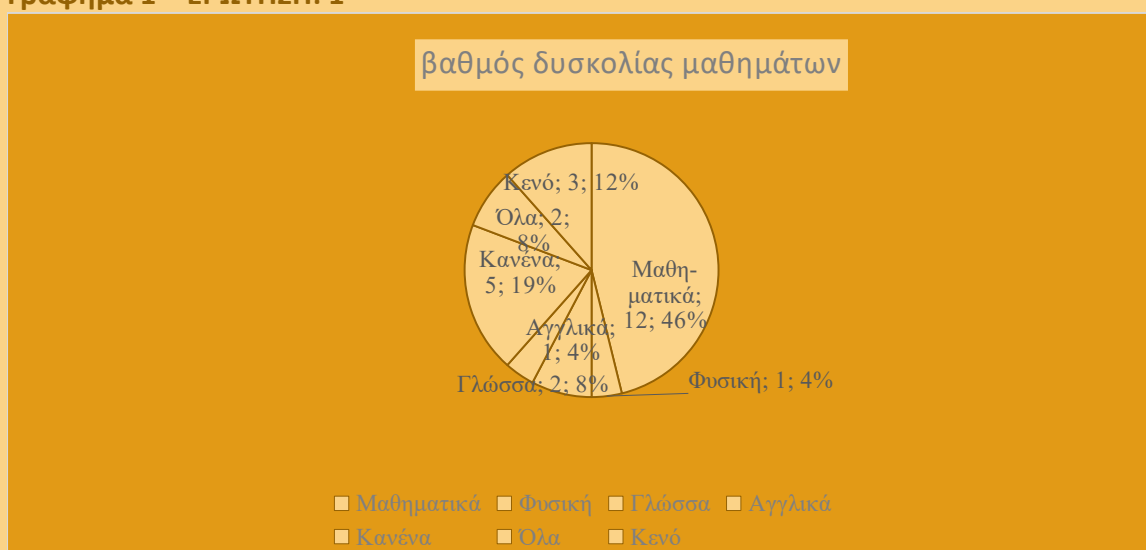
1. <https://docplayer.gr/12693241-Stratigiko-plaisio-politikis-gia-ti-meiosi-tis-prooris-egkataleipsis-toy-sholeioly-pes-s>.
2. ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ - ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ: «ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΟΥ ΥΠΗΡΕΤΟΥΝ ΣΕ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΩΝ ΣΑΠΩΝ (ΕΙΡΗΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ/ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2019).

3. International Journal of Educational Innovation Vol. 2 (2020)-Issue 6136: Μελέτη της Σχολικής Διαρροής σε Σχολικές Μονάδες των Γιαννιτσών (Αναργυρίδου Δέσποινα, PhD, Υποδιευθύντρια 2ου ΕΠΑΛ Γιαννιτσών, ΠΕ86 Πληροφορικής)
4. ΠΙΛΟΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ERASMUS: RoleModels-Web_1 (ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΜΑΔΑΣ/ ΙΚΥ, 2017-2020).
5. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ - ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: Αξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου στη Σχολική Μονάδα – Διαδικασία Αυτοαξιολόγησης -Καλές Πρακτικές των Σχολείων και σχέδια δράσης (Εσπερινό Γυμνάσιο Αιγάλεω Αττικής), Δεκέμβριος 2012.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Α. ΠΙΝΑΚΑΣ ΓΡΑΦΗΜΑΤΩΝ

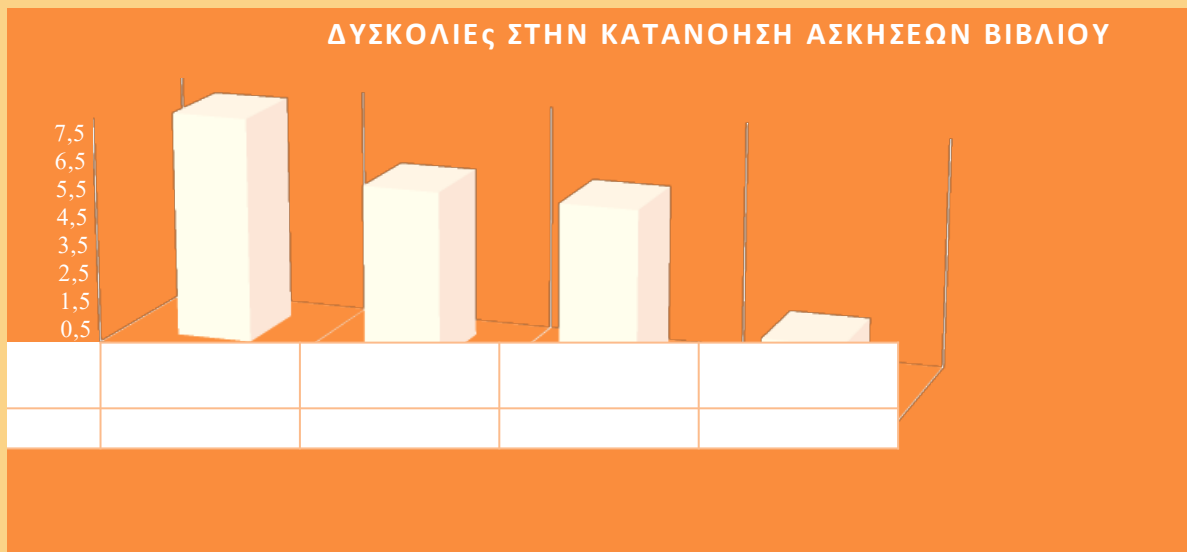
Γράφημα 1 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 1

Γράφημα 2 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 2

Γράφημα 3 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 3

Γράφημα 4 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 4

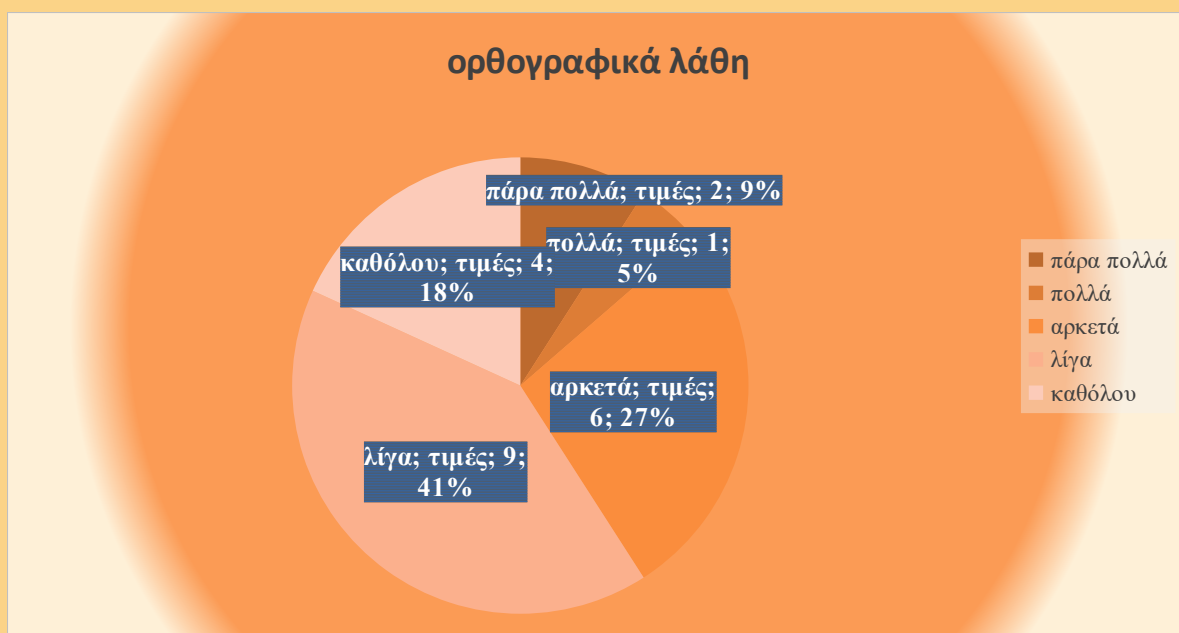
Γράφημα 5 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 5

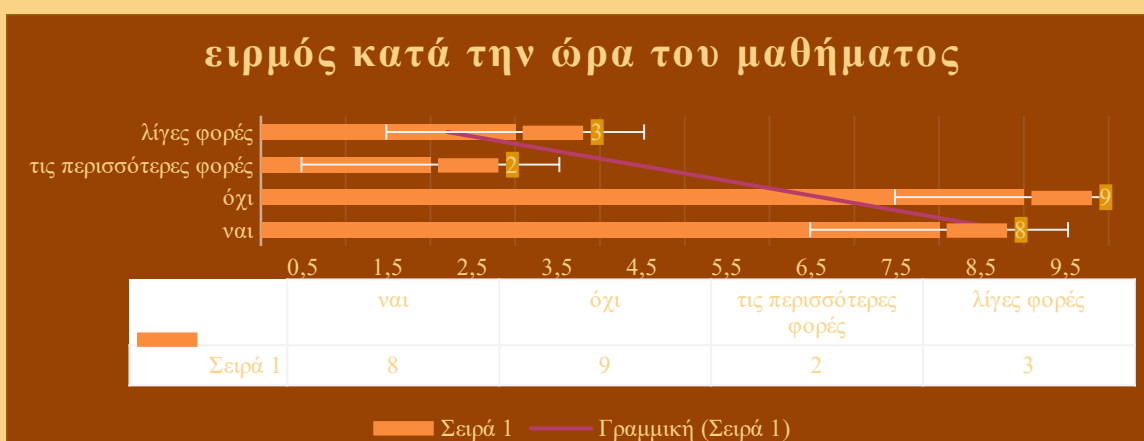
Γράφημα 6 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 6

Γράφημα 7 - ΕΡΩΤΗΣΗ: 7

Γράφημα 8 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 8

Γράφημα 9 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 9

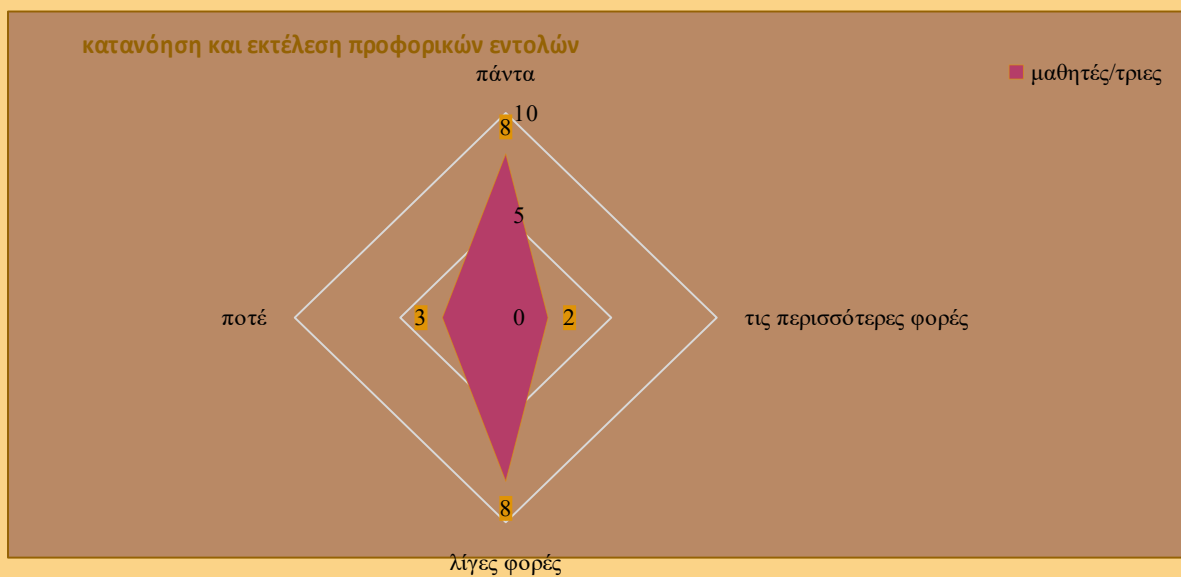
Γράφημα 10 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 10

Γράφημα 11 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 11

Γράφημα 12 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 12

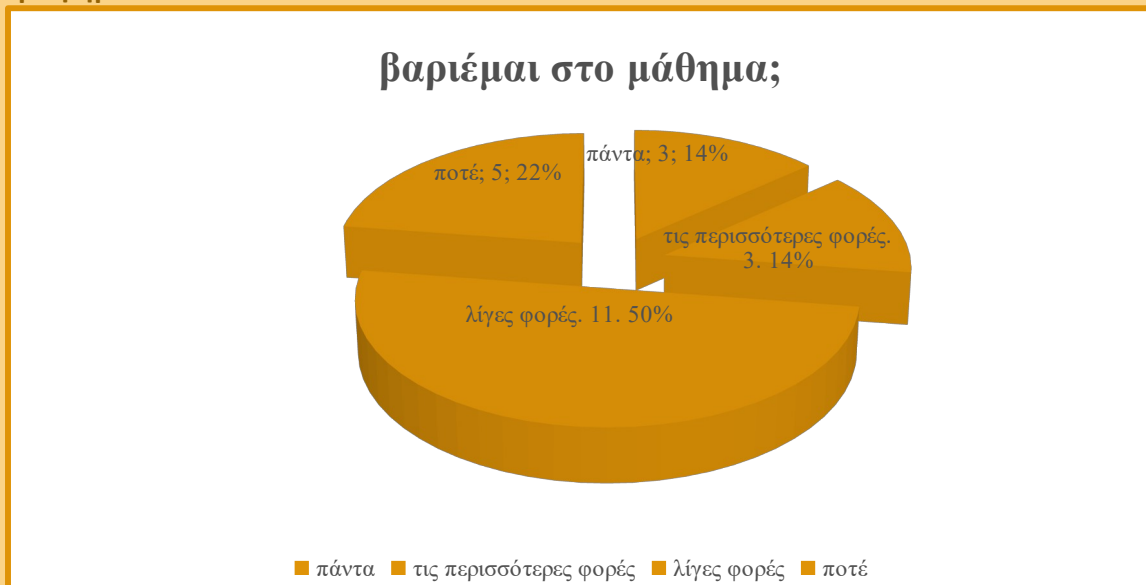
Γράφημα 13 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 13

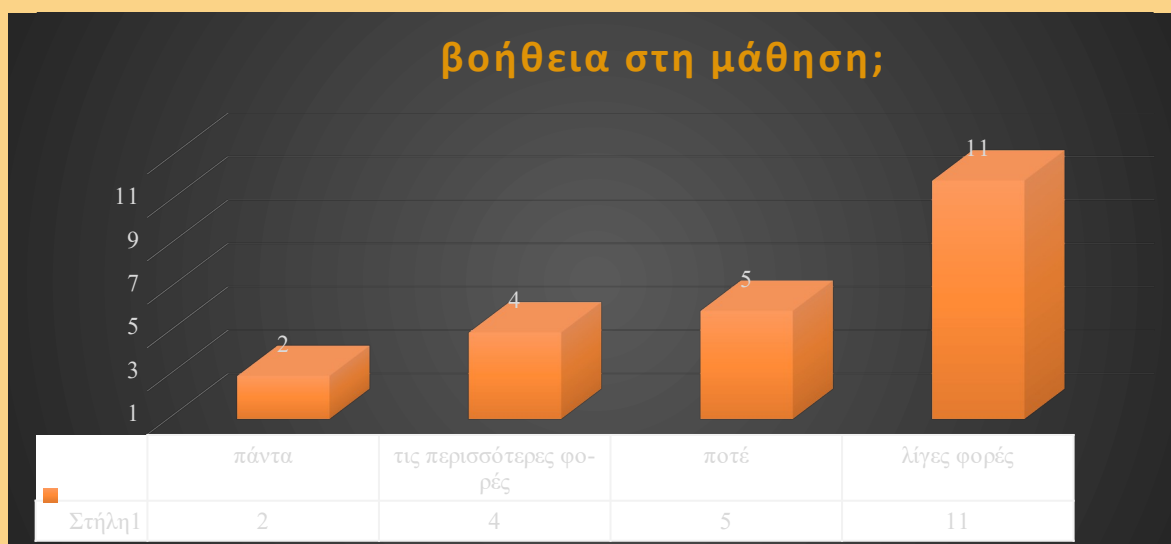
Γράφημα 14 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 14

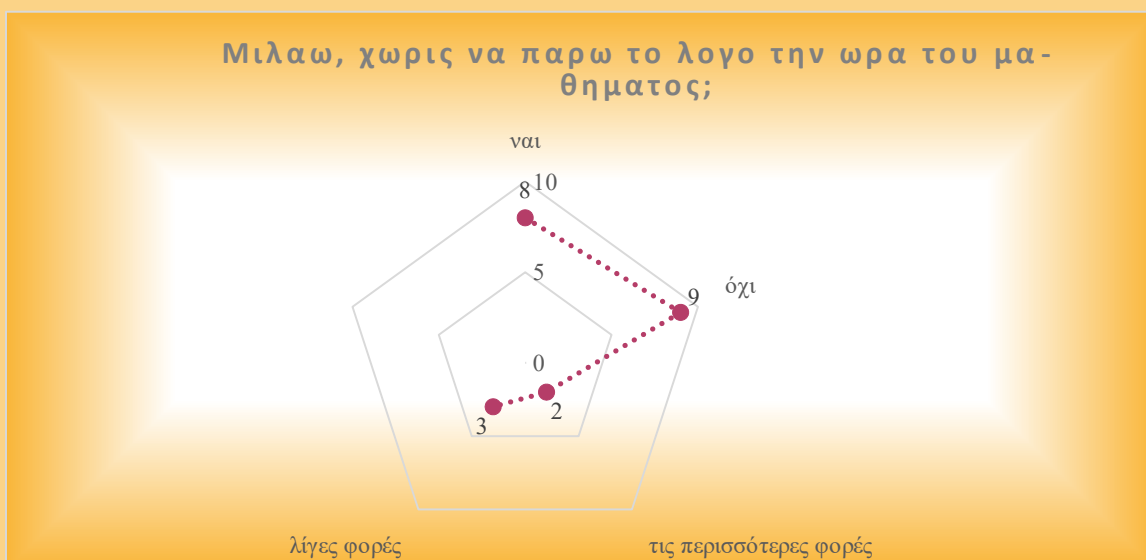
Γράφημα 15 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 15

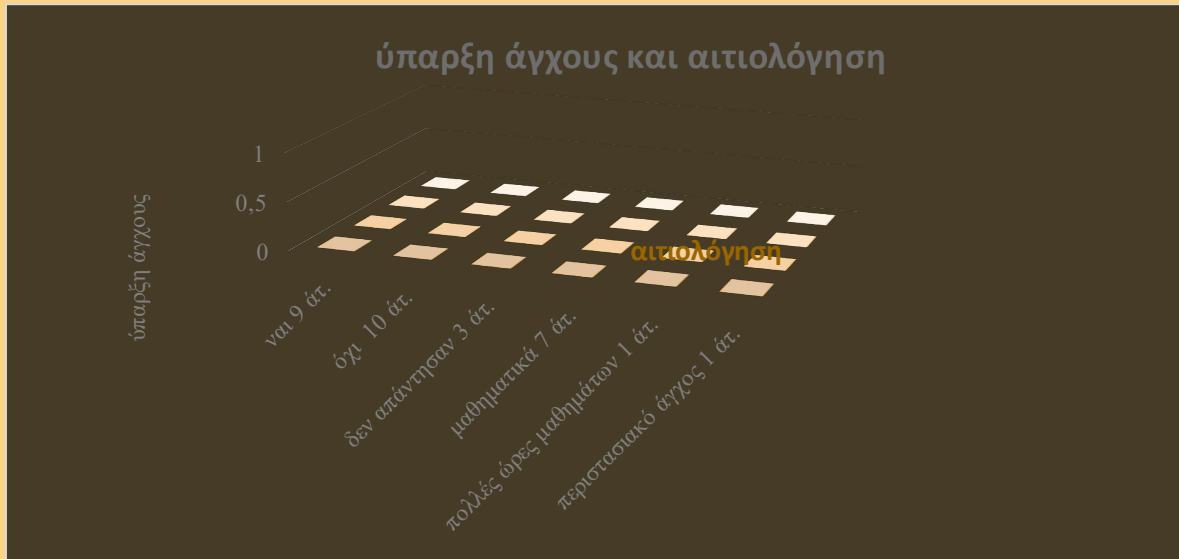
Γράφημα 16 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 16

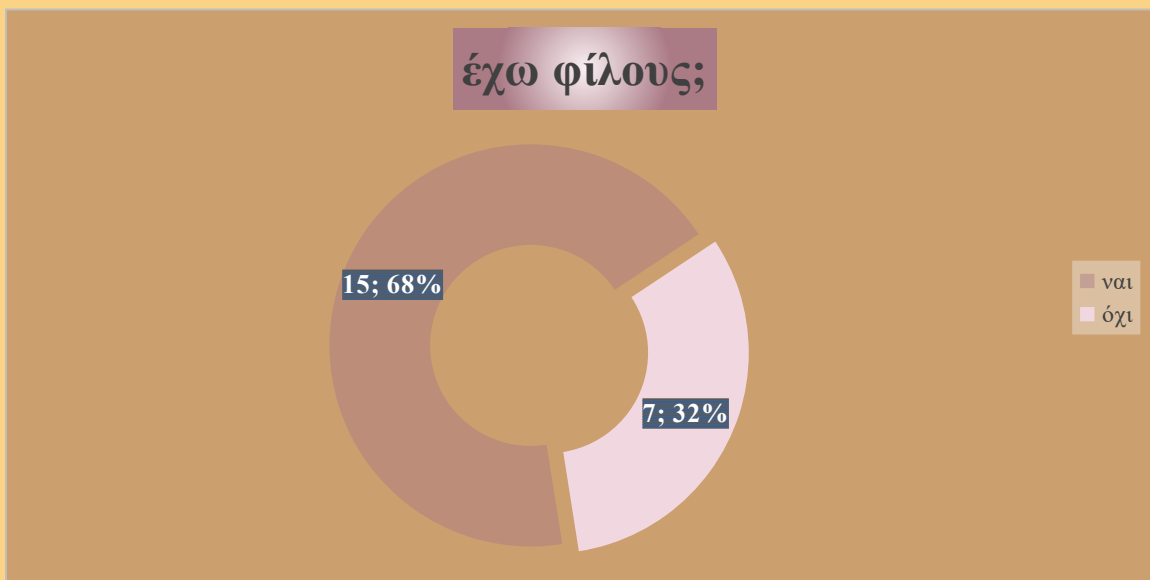
Γράφημα 17 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 17

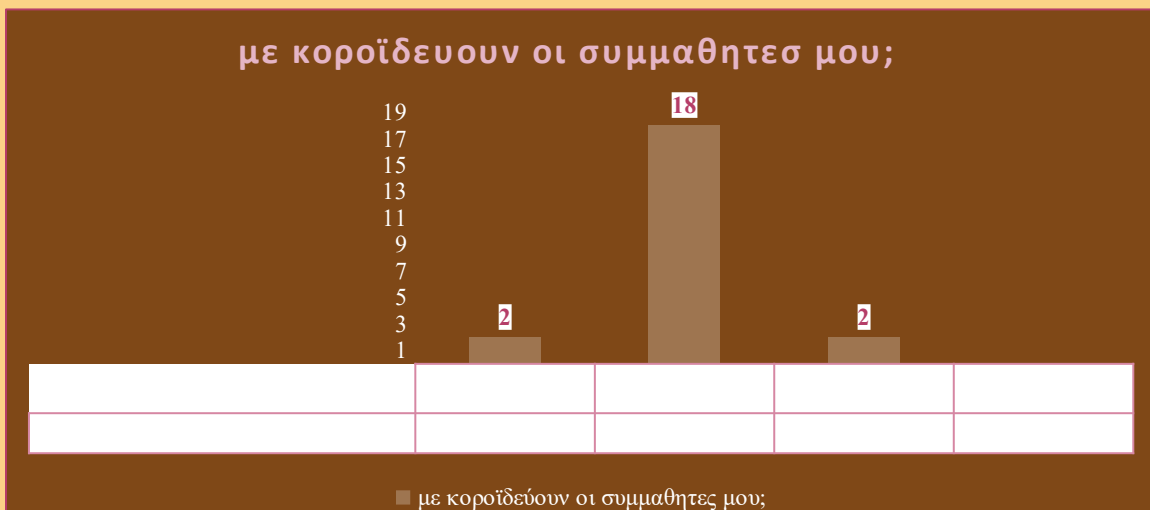
Γράφημα 18 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 18

Γράφημα 19 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 19

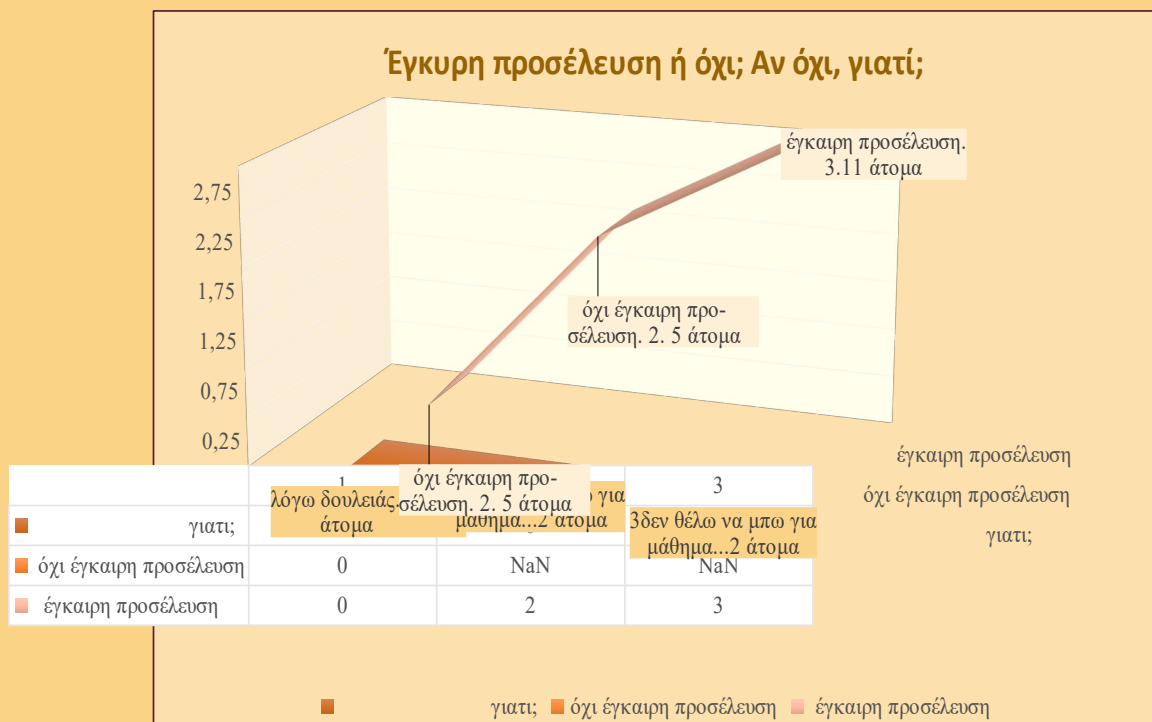
Γράφημα 20 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 20

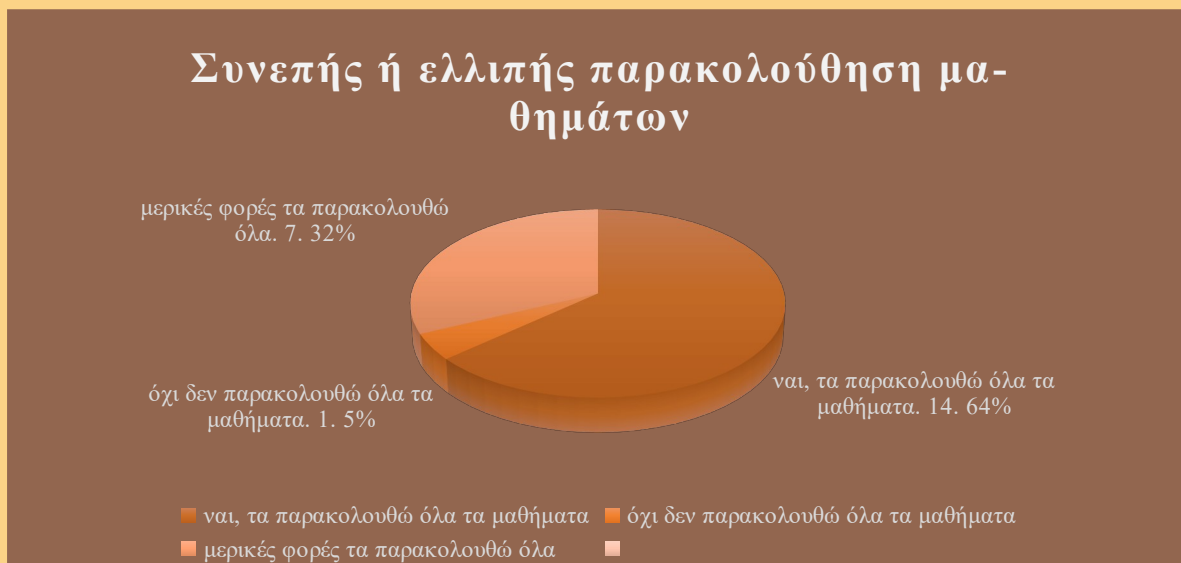
Γράφημα 21 - ΕΡΩΤΗΣΗ: 21

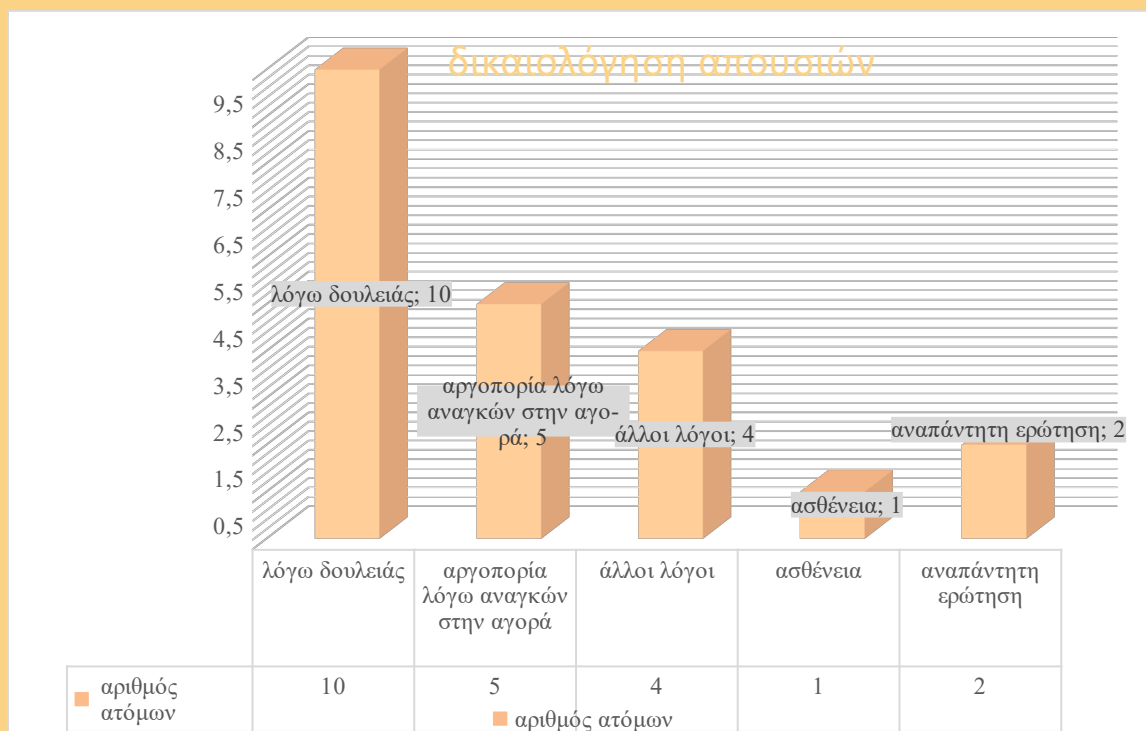
Γράφημα 22 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 22

Γράφημα 23 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 23

Γράφημα 24 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 24

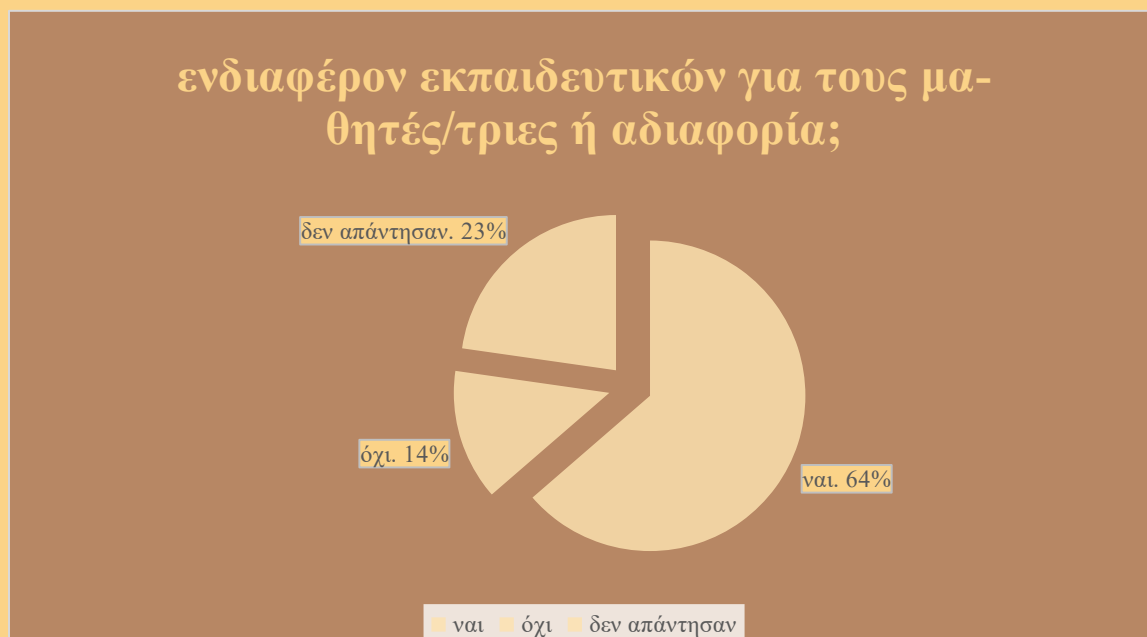
Γράφημα 25 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 25

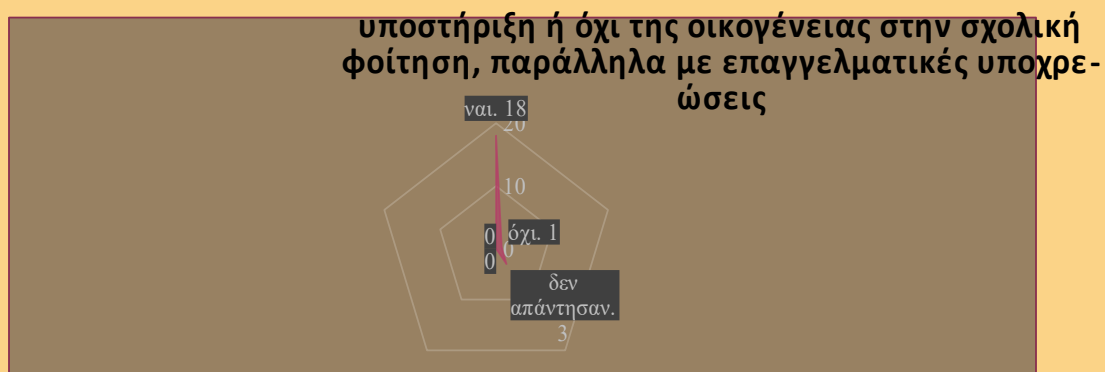
Γράφημα 26 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 26

Γράφημα 27 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 27

Γράφημα 28 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 28

Γράφημα 29 – ΕΡΩΤΗΣΗ: 29

B. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ (Πρόληψη Σχολικής Διαρροής)

Οι μαθητές της Α΄, Β΄ & Γ΄ Τάξης καλούνται να απαντήσουν σε ερωτήσεις σχετικές με την εικόνα που έχουν για τον εαυτό τους όσον αφορά στο σχολείο, τις σχέσεις με τους συμμαθητές τους και τους καθηγητές τους, τη συμπεριφορά τους και την απόδοσή τους στα μαθήματα, καθώς και για την εικόνα που έχουν για το σχολείο σε σχέση με την μελλοντική τους πορεία σ' αυτό και γενικότερα στην κοινωνία.

ΤΑΞΗ:

ΦΥΛΟ:

ΗΛΙΚΙΑ:

ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΤΑΞΗΣ:

1. Ποια μαθήματα με δυσκολεύουν;

.....
.....

2. Κατά τη διάρκεια του μαθήματος ακούω προσεκτικά τον καθηγητή μου;

- Όχι
- Ναι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

3. Κατανοώ με δυσκολία τις ερωτήσεις του βιβλίου;

- Όχι
- Ναι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

4. Καταλαβαίνω με δυσκολία το λεξιλόγιο ενός κειμένου;

- Όχι
- Ναι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

5. Δεν κατανοώ το νόημα του κειμένου που διαβάζω ;

- Ναι
- Όχι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

6. Δυσκολεύομαι στην ανάγνωση;

- Όχι
- Ναι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

7. Κάνω ορθογραφικά λάθη;

- πάρα πολλά
- πολλά
- Αρκετά
- Λίγα
- Καθόλου

8. Την ώρα του μαθήματος πολλές φορές χάνω το πού βρισκόμαστε και ρωτάω τον καθηγητή;

- Ναι
- Όχι

- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

9. Αργώ να αντιγράψω από τον πίνακα;

- Ναι
- Όχι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

10. Δυσκολεύομαι στα Μαθηματικά;

- Ναι
- Όχι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

11. Μπορώ να εντοπίσω σε ένα χάρτη αυτό που μου ζητούν, π.χ. μια πόλη, μια χώρα, ένα ποτάμι;

- Πάντα
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές
- Ποτέ

12. Μπορώ να καταλάβω και να ακολουθήσω προφορικές οδηγίες, π.χ. στο μάθημα της Χημείας;

- Πάντα
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές
- Ποτέ

13. Μπορώ να καταλάβω και να ακολουθήσω γραπτές οδηγίες, π.χ. σε ένα φύλλο εργασίας;

- Πάντα
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές
- Ποτέ

14. Τις εργασίες που έχω για το σπίτι:

- Τις κάνω πάντα
- Τις κάνω μερικές φορές
- Δεν τις κάνω ποτέ

15. Βαριέμαι μέσα στο μάθημα;

- Πάντα
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

- Ποτέ

16. Για να μάθω, χρειάζομαι τη βοήθεια κάποιου;

- Πάντα
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές
- Ποτέ

17. Μιλώ, χωρίς να πάρω το λόγο, κατά τη διάρκεια του μαθήματος;

- Ναι
- Όχι
- Τις περισσότερες φορές
- Λίγες φορές

18. Έχω άγχος στο σχολείο; Τι μου το προκαλεί;

.....
.....

19. Έχω παρέες στο σχολείο;

- Ναι
- Όχι

20. Οι συμμαθητές μου με κοροϊδεύουν;

- Ναι
- Όχι

21. Τσακώνομαι με τους συμμαθητές μου;

- Ναι
- Όχι
- Μερικές φορές

22. Προσέρχομαι έγκαιρα στο σχολείο και γενικότερα, στην τάξη με το χτύπημα του κουδουνιού; Αν όχι, γιατί;

.....
.....

23. Παρακολουθώ όλα τα μαθήματα του ημερήσιου προγράμματος;

- Ναι
- Όχι
- Μερικές φορές

24. Ποιοι είναι οι λόγοι απουσίας μου από το σχολείο;

.....
.....

25. Θα εγκατέλειπα ποτέ το σχολείο για μια προσωρινή επαγγελματική λύση;

.....

.....

26. Έχω αντιληφθεί ότι το σχολείο θα μου δώσει τα εφόδια για το επόμενο βήμα στην ζωή μου;

.....

.....

27. Οι καθηγητές μου με βοηθούν, με στηρίζουν, με καθοδηγούν, μου παρέχουν γνώσεις, είναι προσιτοί, δείχνουν ενδιαφέρον για μένα, επικροτούν την προσπάθειά μου ή αδιαφορούν για όλα αυτά;

.....

.....

.....

28. Η οικογένειά μου υποστηρίζει/ ενισχύει την απόφασή μου να φοιτώ σε σχολείο παράλληλα με άλλες επαγγελματικές ή οικογενειακές υποχρεώσεις;

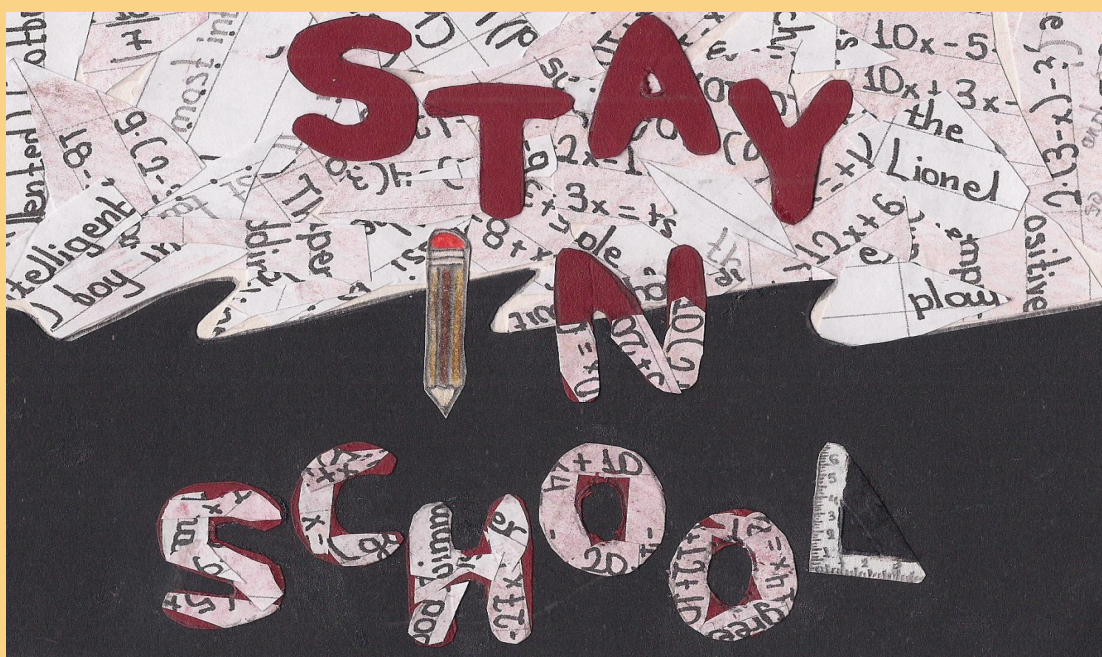
.....

.....

29. Πώς θα με αντιμετωπίζει η κοινωνία / οι γύρω μου, αν δεν έχω τελειώσει το σχολείο;

.....

.....

Αλεξανδρούπολη, Οκτώβριος 2023

ΕΣΠΕΡΙΝΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ